

ST. OLAV

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 3 - 2012

Tid for førstekomunion s. 32

FRA FØRSTEKOMMUNIONSFEIRINGEN I BERGEN I MAI I ÅR. FOTO: HOANG NGUYEN

- Vår mann i Havana s. 6
- Caritas på Filippinene s. 8
- Klosterprodukter s. 12

- Oversikt eiendomsprosjekter OKB s. 16
- Statistikk ved 100 000 s. 27
- 26 år i Norge s. 38

Ellen Horns Undset s. 4

Churnalism og Troens år

Det finnes et begrep innen medieverdenen som heter «Churnalism». Ordet ble først tatt i bruk av BBC-journalisten Waseem Zakir, og betegner en form for journalistikk som kun baserer seg på pressemeldinger og ferdigskrevne saker fra nyhetsbyråer uten noen form for egen undersøkende journalistikk.

I følge Zakir er dette et økende problem ved dagens nyhetsdesker:

You get copy coming in on the wires and reporters churn it out, processing stuff and maybe adding the odd local quote. It's affecting every newsroom in the country and reporters are becoming churnalists.

Katolsk churnalism. For de av oss som følger dekningen av Den katolske kirke her hjemme, vil begrepet gi gjenklang. Et eksempel: I min norske nyhetsfeed får jeg mirakuløst nok opp det aller meste som skrives om Kirken på norsk. Overskriften på NTB-saken som møtte meg på pavens fødselsdag i april, var: «Omstridt pave fyller 85 år.» Jeg frykter det verste i det jeg klikker på lenken, og øynene begynner å skanne teksten: Vi får vite at paven «ser på seg selv (!) som den katolske kirkes beskytter», at han ikke har vist noen vilje til å «bevege seg en millimeter i stridsspørsmål», samt at stakkaren «mangler rådgivere som kan vise ham en vei ut av dagens heller ensomme tilværelse bak Vatikanets murer». Så det så.

Hva har dette med churnalism å gjøre? Jo, problemet er at avisene kjøper disse ferdigskrevne sakene og trykker dem direkte. Konsekvensen er at *den omstridte paven* var den eneste saken i norske nettaviser som dekket Benedikts fødselsdag og syvårsjubileum på Peters stol – de kristne avisene Vårt Land og Dagen inkludert.

Nå skal det sies at mangelen på kvalitativt god og «fair» religionsjournalistikk – spesielt i de skandinaviske land – dessverre også ofte skyldes korte og lite informative uttalelser fra Roma, som

istedenfor å klargjøre og belyse, serverer Kirken som et lett bytte for pressens sensasjonshungrige klør.

Nok om det. Å stille treffende feil-diagnoser er ikke den vanskelige delen. Man blir jo også trett av å klage i lengden?

Trenger stemmer. Mens statskirken i dag spriker i mange retninger, og dermed kan bli utydelig i kommunikasjonen, henvender flere og flere seg til Den katolske kirke når de ønsker en klar og «ortodoks» kristen stemme. Det er vel og bra. Imens har vi for lengst trådt over den magiske 100 000-katolikkergrensen. Denne veksten er stadig Kirkens gladsak *numero uno* i norske media. Selv begynner jeg å bli litt trett av den.

Tall er *en* ting, konkret forpliktelse noe annet. For det er nettopp det veksten gjør: Den er forpliktende for norske katolikker, slik en kjent avisredaktør sa til meg forleden.

Utfordringen er åpenbar: Vi trenger flere katolske skribenter! Studenter, arbeidere, akademikere, husmødre: Det er på tide å begynne å skrive og engasjere seg. Mitt inntrykk er at det sitter mange der ute som ønsker at Kirken skal uttale seg mer, være mer pro-aktiv. Samtidig forventes det ofte at initiativene skal komme fra kirkelig sentralt hold i Oslo.

Legfolk. Men dette er et blindspor. Jeg tenker umiddelbart på pave Benedikt, som nylig utropte et «Troens år» med start 11. oktober – et år for gjenoppdagelsen av den kristne tro, samt hvordan troen kan formidles i en kultur som i økende grad møter den med en slags passiv-aggressiv likegyldighet.

Troens år er dermed også en utfordring til Kirkens mest undervurderte ressurs: legfolket. Kirken har mer behov enn noensinne for dets opplyste stemme.

Apologetikk, trosformidling, tradisjoner, gode historier: Den tid er forbi da det kun var prester, biskoper

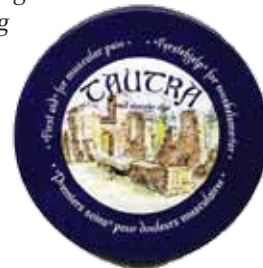
og ordensfolk som skulle formidle dette. Vil du ha noe gjort? Gjør det selv!

Hva kan du så gjøre? Start en blogg, kommenter i nettavisene, skriv en kronikk! Du har større sjanse til å komme på trykk som privatperson enn som representant for en institusjon. Mediene både liker og dyrker unike enkeltstemmer.

Vi lever i en interessant tid for Kirken i Norge. Måtte hver og en av oss bli enda flinkere til å se og utnytte mulighetene som finnes. Da kan dette bli riktig så spennende.

Andreas Dingstad,
redaktør for www.katolsk.no

I dette nummeret har vi gleden av å presentere et uvalg klosterprodukter. Her finnes det noe for enhver smak. St. Olavs redaktør vil benytte anledningen til å minne om sitt beste våpen ved deadline-tider: Tautras «Førstehjelp for muskelsmerter»-balsam, også kalt «Pilegrimsbalsam».

St. Olav – katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78), «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68) og «Broen» (Landsdekkende, - 2009).

Utgis av:

Norsk Katolsk Bisperåd
Nr. 3. 2012, årgang 124 – ISSN 0802-6726
Oslo katolske bispedømme tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift tlf.: 77 68 56 04

Adresse:

Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01 E-post: kirkeblad@katolsk.no
www.katolsk.no/kirkebladet

Redaktør: Heidi H. Øyma (HHØ)

Redaksjon:

Kristine Dingstad (KD), Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH), P. Per Einar Odden (PEO)

Nord-Norge-kontakt: Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:

Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Trykk: JMS Mediasystem **Opplag:** 64 950

Redaksjonsslutt: 20.5. Deadline for neste nr: 15.8

Innfelt forsidebilde: Fra teaterforestillingen om Sigrid Undset. Foto: Jo Michael

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Gaver til St. Olav kirkeblad fra utlandet:

Sparebanken Pluss, Postboks 200, 4662 Kristiansand

BIC/SWIFT: PLUSNO22 IBAN: NO43 3000 2275 321

Brenner for dialog mellom religionene

Av KD

Ingrid Rosendorf Joys er nylig innvalgt i arbeidsutvalget for STL – Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i Norge. Personlig,

og som representant for Den katolske kirke (OKB), brenner hun for dialog mellom religionene. Katolikker har en spesiell oppgave i det interreligiøse arbeidet, hevder hun, og dessuten også et fortrinn: Den katolske kirke er *enhet i mangfold*.

Hva er egentlig STL – og hvem er medlem?

– Hovedoppgaven for Samarbeidsrådet er å fremme gjensidig respekt og forståelse mellom tros- og livssynssamfunn, samt arbeide for likebehandling av religions- og livssynssamfunn i Norge.

– Medlemmene i STL er en mangeslungent gjeng: Bahai-samfunnet, Buddhistforbundet, Den norske kirke, Det mosaiske trossamfund, Gurdwara Sri Nanak Dev Ji (sikhene), Holistisk forbund, Human-etisk forbund, Islamsk råd, Jesu Kristi kirke av siste dagers hellige, Kristensamfunnet, Norges kristne råd, Sanatan Mandir Sabha (hinduene), i tillegg til Den katolske kirke.

Hvordan er Den katolske kirke representert?

– Den katolske kirke er – som de andre tros- og livssynssamfunnene – representert med to representanter i rådet. Fra Den katolske kirke møter Marta Bivand Erdal og jeg. Det er tros- og livssynene selv som utpeker de to representantene. Hos oss er det biskopen som utpeker. I tillegg er jeg

altså av årsmøtet i STL valgt inn i Arbeidsutvalget.

Hva er viktig for Den katolske kirke i STL?

– For Den katolske kirken er det flere grunner til å være representert. For det første er STL et interreligiøst råd, og vi som ett av trossamfunnene i Norge, har en naturlig plass der. STL er en møteplass på tvers av tros- og livssyn, og i dette samarbeidet finner vi at det er flere ting som forener oss på tvers av tros- og livssynsgrensene enn det som skiller oss.

– I tillegg spiller STL en viktig religionspolitisk rolle og bidrar jevnlig med høringsvar til lovforslag som berører tros- og livssynssamfunnenes virke. For oss katolikker er det naturlig å være med og bidra, både i den interreligiøse samtalen og i tros- og livssynssamfunnenes dialog med staten.

Hva er STLs mest sentrale saker i dag?

– STL, og ikke minst medlemsorganisasjonene, ble rammet 22. juli i fjor. Angrepet var jo rettet nettopp mot multikulturalismen. Dette har styrket oss i troen på at samhandling mellom religionene og å bygge ned fordommer er viktig. Ekstremisme – også religiøs

... jeg mener at religiøs tro kommer til å være like viktig i vårt århundre som politisk ideologi var i det forrige

ekstremisme – er tema som opptar oss. Mange lokale dialogfora er blitt opprettet rundt i landet det siste året – det gir grunn til optimisme. Et prosjekt som vi akkurat har avsluttet, er prosjektet om livsfaseriter. Dette resulterte i et nettsted (lifsfaseriter.no) der man med få klikk kan få oversikt over hvordan tros- og livssynssamfunn markerer viktige overganger i livet, og de utfordringer de har i forbindelse med dette. Vi håper nettsiden vil gjøre kunnskap om livsfaseriter mer tilgjengelig for mennesker og institusjoner som søker å legge til rette for brukernes tros- og livssynsbehov. I tillegg arbeider vi med religionspolitiske spørsmål som statsstøtte og likebehandling av tros- og livssynssamfunn. Som eksempel kan nevnes samtaleprosjekt ved Oslo universitetssykehus

og høringsvar om livssynsnøytrale seremonirom.

Hvorfor egner du deg i denne posisjonen – hva brenner du spesielt for?

– Jeg har jobbet med interreligiøs dialog i mange år, først og fremst gjennom min jobb i *Det europeiske religionslederrådet*, som samler framstående religiøse ledere fra alle deler av Europa. Blant medlemmene er noen av Europas fremste religiøse ledere innenfor kontinentets historiske religioner: jødedom, kristendom og islam sammen med buddhister, hinduer, sikher og zoroastere. Vår egen biskop – Bernt Eidsvig – er norsk medlem i rådet.

– *Det europeiske religionslederrådet* har deltakende status hos Europarådet og er ett av fem regionale interreligiøse råd innenfor det verdensvide nettverket *Religions for Peace*. Basert på grunnleggende verdier som de fleste religioner kan samles om, vektlegger vi interreligiøs dialog som et virkemiddel for arbeid med fred og forsoning.

– I tillegg sitter jeg i Oslo katolske bispedømmes interreligiøse kommisjon og har vært med å etablere dialoger med både Det mosaiske trossamfund (jødene), Islamsk råd og østlige religioner.

– Kort sagt kan jeg si at i denne sammenhengen brenner jeg for dialog mellom religionene. I vårt lille land er det mennesker tilhørende nesten hver eneste religion som finnes. Vi vet at religiøs tilhørighet er en viktig identitetsmarkør, og jeg mener at religiøs tro kommer til å være like viktig i vårt århundre som politisk ideologi var i det forrige. Folk har ulik bakgrunn, ulik religion, ulik kultur og ulikt språk. Likevel skal vi leve sammen i fred og fordragelighet og bidra til at samfunnet utvikler seg i toleransens navn. Jeg mener at vi som katolikker har en spesiell oppgave i dette arbeidet, og ikke minst et fortrinn: Vi tilhører verdenskirken. Vår kirke rommer «alle» nasjoner og kulturer. I våre menigheter er alle, uavhengig av kulturell og nasjonal bakgrunn, velkommen og tilhørende. *Vi er enhet i mangfold*, og dette bør vi lære bort til hele det norske samfunnet.

Grepet av Undset

Av sr. Anne Bente Hadland OP

Ellen Horn hadde urpremiere på forestillingen «Undset» i 2002. Siden da har hun fremført denne to timer lange monologen mer enn 220 ganger – sist på turné med Riksteateret høsten 2012. St. Olav har møtt henne.

Det fortelles at en person som kjente Sigrid Undset fra før og som så din forestilling, sa at det var som å se Sigrid Undset komme inn i rommet. Hva skyldes denne innlevelsen din i denne markante skikkelsen?

– Jeg er fascinert av skikkelsen. Sigrid Undset er et veldig komplekst menneske, med mange sider, og på mange måter kjenner jeg meg godt igjen i henne: utålmodigheten, barskheten, energien, ønsket om å få ting gjort, og samtidig denne hudløse sårbarheten, angsten, kjærlighetslengselen ... Hun gikk helt inn for barn og familie, karriere og samfunn, hun var jordbunden og ville ut ...

Det er jo tydelig en person som fortsetter å fascinere mennesker, og det til tross for at hun i mangt anses for å være temmelig konservativ, for ikke å si reaksjonær ...

– Det at Undset skulle være reaksjonær, trigger meg enormt! Sigrid Undset var utrolig modig. Hun gikk bak vedtatte sannheter og stilte spørsmål ved populære oppfatninger, ikke minst ved samtidens kvinnesak. Det frigjørende i at kvinner skulle ut i arbeid, for eksempel: «Ikke narr meg til å tro at det er så enkelt og frigjørende å være ute og jobbe hvis du er fattig.» Hun fremholdt at kvinnelivet er hardt – og hun var veldig opptatt av barn og deres livsvilkår. Og man må vel kunne si at

barna har hatt et litt vekslende fokus i løpet av kvinnes frigjøringskamp?

– Dette med barna var jo et høyst personlig anliggende for Sigrid Undset. Hun hadde tre med maleren Anders Svarstad; to av dem mistet hun – datteren Maren Charlotte, som var syk og som hun gikk veldig opp i, døde i 1938, og sønnen Anders ble skutt i kamp med tyskere i annen verdenskrigs innledende fase. Disse to var englene i hennes liv. Sønnen Hans hadde hun et vanskeligere forhold til uten at det er skrevet så meget om det, det er vel mulig han følte seg tilsidesatt.

– Jeg var på gravene deres i sommer, ved Mesnali kirke, hvor Sigrid Undset ligger med de to barna Maren Charlotte og Anders.

I forestillingen får vi et godt innblikk i den kompromissløse og sterke kvinnen som hun var. Hun var ikke ukontroversiell ...

– Nei, hun leflet ikke med noen og gjorde ingenting for å bli populær. Det kan ikke ha vært så lett å plassere henne. Hun var modig og ganske radikal, påtok seg formannskapet i forfatterforeningen og sto opp mot Hamsun. Hun var et kjempende menneske, og det overfladiske og lettbenete sto henne fjernt.

– Hun levde sterkt og kompromissløst. Denne kompromissløsheten forenet med hennes helt uegennyttige innsats slet henne ut. Da hun kom som flyktning til USA, sa hun at hun ikke var dikter lenger, men der fortsatte hun

sin gjerning som «informasjonssoldat», med tallrike artikler, taler og foredrag om Norge og den aktuelle situasjonen. Hun bodde jo i USA i fem år.

Hvilke kilder benyttet du deg av da du forberedte denne rollen?

–Først og fremst biografier, Tordis Ørjasæter, og senere Sigrun Slapgaard, og så snakket jeg med folk som hadde et forhold til henne – både fagfolk og personer som hadde møtte henne. Arne Skouen, blant andre – de kjente hverandre godt, de jobbet jo sammen under krigen i New York. Og så reiste jeg og besøkte stedene hun hadde vært – Roma, Bjerkebæk, selvfølgelig, og New York.

– Jeg hadde ikke lest så meget av henne da jeg gikk i gang, bortsett fra Kristin Lavransdatter som ung, men siden har jeg lest mer. Min tilgang til henne er først og fremst på det personlige plan. Det har betydd veldig mye for meg å arbeide med henne.

Hun avskrev den gjengse norske lutherdom og ble katolikk. Det skapte oppstyr i hennes samtid, hvordan reagerer du som moderne, norsk kvinne på det?

–Den morsomste replikken i hele forestillingen er når hun slår neven i bordet og utbryter: «Martin Luther er den største banditten i europeisk ånds-historie!» Det må jo ha hatt sin pris ...

–Men måten hun snakker om troen på, om Gud, griper meg. Jeg er ikke spesielt troende selv, men føler meg veldig i slekt med henne der. Dette med Gud som en absolutt annen, en som hun kan kommunisere med, «en som aksepterer meg, og ikke vingler», som hun sier – det har appell. Jeg kontaktet en tidligere klassekamerat fra gymnaset, fr. Arnfinn Haram, og vi har hatt noen samtaler om troen og om Gud. Men hva med Gud, da, spurte jeg ham, hvem er Gud? Da svarte han: «Det er det store mysteriet.» Da ble jeg glad, da kan jeg få lov å mene det og undre meg videre!

–Undset hadde humor omkring Kirken og troen, også. Hun hadde en ganske røff språkbruk. En gang sa hennes skriftefar til henne at «De må huske,

fru Undset, at Deres verneengel i himmelen skriver ned alt De sier, især bannordene.» Undsets svar: «Da håper jeg min engel kan stenografere!»

Du har nettopp avsluttet enda en turné med Undset-forestillingen, ti år etter premieren. Hvordan var det å ta denne rollen opp igjen?

–Det var rørende, som å møte igjen en jeg trodde jeg aldri skulle se igjen. Jeg er jo kommet nærmere Undset i alder også. Og det er ikke gjort med det. Til høsten skal forestillingen opp på Den Nationale Scene i Bergen, og kanskje blir det turné i USA.

Undset har fortsatt sitt publikum?

–Sigrid Undset har en stor skare av fans, ingen tvil om det, og det er i stor grad et voksent, kvinnelig publikum. Men «det gjengse» teaterpublikumet er også der, og ikke sjelden kommer de med holdningen at «Undset er noen triste middelaldergreier», og så blir de overrasket, og vil hjem og lese Undset med nye øyne. Det skjer i blant med skoleklasser også. Det er morsomt, og da er det verdt innsatsen!

UNDET er en scenisk og visuell fremstilling av de viktigste hendelsene i Sigrid Undsets liv med musikk av Ketil Bjørnstad. Ellen Horn er alene på scenen og lar Undset fortelle sitt liv i tilbakeblikk. Forestillingen starter i 1945. Undset er kommet hjem fra USA, og er sliten. Hun har opplevd dramatiske år som flyktning og mistet to av sine barn. Hun kommer tilbake til sitt hjem, Bjerkebæk, og finner det rasert av tyskerne. Forestillingen er også tilgjengelig som hørespill fra Radio-teatret, se www.lydbokforlaget.no.

SIGRID UNDET (1882-1949), norsk forfatter som i 1928 mottok Nobelprisen i litteratur «spesielt for sine mektige beskrivelser av livet i Norden i middelalderen». Hun var formann i forfatterforeningen og en aktiv samfunnsdebattant. Hennes konversjon til Den katolske kirke i 1924 vakte stor oppsikt.

Foto: Erik Berg

ELLEN HORN (1951–), norsk skuespiller og teatersjef for Riksteateret. Hun har i to perioder vært teatersjef

for Nationaltheatret. Hun var kulturminister i 2000-2001.

Vår mann i Havanna

Av Andreas Dingstad

23.–28. mars var det klart for pave Benedikts 23. utenlandsreise, denne gang til Mexico og Cuba. Det begynner å bli en tradisjon at pavens reiser preges av lave forventninger og nøktern tilbakeholdenhet. Til tross for dette har Benedikt XVI gjort det til en vane å overraske og spre entusiasme. Ville han gjøre det også denne gang?

En pavelig sombrero

I forbindelse med pavens 85-årsdag har det vært fasjonabelt med et tilbake-skuende og oppsummerende blick på Benedikts pontifikat. Jeg tillater meg derfor et kort tilbakeblikk:

Året er 1997. Joseph Ratzinger fyller 70 år og ber sin gode venn Johannes Paul II om å bli fristilt fra stillingen som prefekt for Troskongregasjonen. Han har kun ett ønske: å trekke seg tilbake som arkivar i Vatikanbiblioteket for videre studier og skriving.

Hvem hadde trodd – kanskje aller minst Joseph selv – at han 15 år senere skulle være hovedpersonen i en global mediebegivenhet – og det med en mexicansk sombrero tredd ned over hodet der han satt i popemobilen på vei til utendørs-messe foran 500 000 mennesker i León.

Men Benedikt er en stayer: Det vi nå bevitner, er en mann som for lengst har overgitt seg til Guds vilje. Folk merker hans umiddelbare tilstedeværelse, trygghet og glede. Han er den han er. Det får holde.

Mexico og håpet

Dette var Benedikts første besøk til Mexico – verdens nest største katolske land, som hans forgjenger Johannes Paul

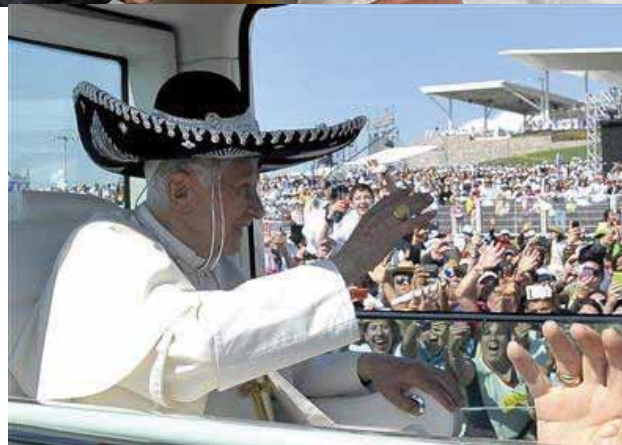
besøkte hele fem ganger. Anledningen var 20-årsjubileet for opprettelsen av fulle diplomatiske forbindelser mellom Den hellige stol og Mexico.

Her står den folkelige katolisismen fremdeles sterkt, men utfordres av to ting: evangelikale bevegelser og – som i Europa – sekularisering. Mexico har hatt en sterk økonomisk vekst de senere år, med en voksende middelklasse i byene.

Men veksten har en skyggeside: korrupsjonen og volden, spesielt representert ved narkobandene. Deres destruktive innflytelse kan ikke overvurderes: Konservative tall anslår at rundt 50 000 mennesker er drept i narkokrigen de siste fem år – etter at myndighetene igangsatte sin offensiv mot kartellene. (I skrivende stund kommer nyheten om at mexikansk politi har funnet 49 lik pakket inn i søppelsekker utenfor byen Monterrey, nord i Mexico.)

Paven fordømte narkovolden allerede under pressekonferanse på flyet, og sa at «vi må gjøre alt som står i vår makt for å bekjempe denne ødeleggende ondskaper mot menneskeheten og ungdommen». Under besøket møtte han også åtte personer som direkte eller indirekte er rammet av narkokrigen.

Besøkets høydepunkt var messen i León, som ble feiret ved foten av den berømte fjelltoppen *Cerro del Cubilete*, i hjertet av det katolske Mexico. Her står statuen *Kristus Kongen*, reist til

ære for de mexicanske martyrene – kjent som *Cristeros* – som døde under opprøret mot marxistregjeringen i 1926–1929.

I sin preken fokuserte paven på hvordan Kristus Kongen og Maria er et bolverk mot de hverdagsproblemene som mange mexikanere står overfor. Kristi rike «støtter seg ikke på militær makt som legger andre under seg gjennom makt og vold», sa han. I stedet hviler det på «en høyere makt som overviner hjertet: Guds kjærlighet som han brakte til verden gjennom sitt offer og med den sannheten han vitnet om».

Gleden over troen og det å få være en del av det kirkelige fellesskap er en gjenganger i pavens taler og prekener. Han oppfordret i kjent stil katolikker til å «overvinne tretthet knyttet til troen og gjenoppdage gleden ved å være kristne».

Samtidig ba han mexikanere om ikke å la fortvilelsen ta overhånd, men stole på og la seg inspirere av Maria, Guds mor:

– I denne tid, hvor så mange familier er atskilte eller tvunget til å emigrere, når

så mange lider av fattigdom, korrupsjon, vold i nære relasjoner, narkotrafikk, verdikrisen og økt kriminalitet, kommer vi til Maria i jakten på trøst, styrke og håp. Hun er den sanne Guds mor, som innbyr oss til å bli værende, med tro og barmhjertighet, under hennes kappe, og på denne måten beseire all ondskap og grunnlegge et mer rettferdig og neste-kjærlig samfunn.

Under en vesper i katedralen i León ba han mexicanske biskoper om å ta legfolket mer på alvor, sørge for dets formasjon og at de ikke blir sett på som passive deltakere i Kirken.

– Det er ikke riktig at legfolk skal føle seg behandlet som annenrangs borgere i Kirken, på tross av sitt dedikerte arbeid som de utfører i tråd med sitt genuine kall, og det store offer som dette engasjementet krever av dem, sa han.

Overalt ble paven møtt av feststemte folkemengder, noe som gjorde synlig inntrykk.

– Med denne [reisen] ønsket jeg å omfavne hele kontinentet og å invitere alle til å leve sammen i håpet og en konkret forpliktelse til sammen å bevege oss mot en bedre fremtid, sa han under generalaudiensen uken etterpå i Roma.

Cuba og friheten

Da paven landet i byen Santiago de Cuba den 26. mars, ble han tatt imot av landets president, Raul Castro. Det var et spesielt øyeblikk, særlig sett i lys av Johannes Paul IIs smått legendariske besøk på øya i 1998.

Cuba er imidlertid ikke lenger det samme. Øya er fremdeles offisielt kommunistisk – en av fem gjenværende kommuniststater, de fire andre er i Asia – men rundt 10 % av befolkningen er praktiserende katolikker (60 % er døpt). I dag preges Kirken av en forsiktig optimisme og fremtidstro – den er en viktig aktør, blant annet gjennom sitt sosiale arbeid.

Sosialiststaten legger allikevel sterke begrensninger på Kirkens virke gjennom manglende tillatelser til kirkebygging, seminarer, skoler osv.

I forkant omtalte paven målet med reisen som «å støtte Den katolske kirkes misjon i dens dedikerte arbeid med å

spre Evangeliet med glede». Verdenspressen var nok mer opptatt av hva han kom til å si om menneskerettighets-situasjonen i landet.

Benedikt er ikke kjent for flammende taler med direkte fordømmelse av autoritære regimer, snarere subtile og mer indirekte diplomatiske hint. Ved pressekonferansen på flyet over Atlanterhavet var han imidlertid ikke til å misforstå:

Marxismen som ideologi «er ikke lenger i samsvar med realitetene», et faktum som krever en «tålmodig og konstruktiv» nytenkning – og en prosess hvor Kirken ønsker å være en dialogpartner «på frihetens side».

– Kirken krever ikke egne privilegier, men trenger å kunne proklamere og feire troen i offentligheten og bringe evangeliets budskap om håp og fred til alle deler av samfunnet, la han til.

Vår frue av Barmhjertigheten

Bakgrunnen for besøket var markeringen av 400-årsjubileet for oppdagelsen av Vår Frue av barmhjertigheten av El Cobre. Denne mirakuløse statuen ble funnet av to indianerbrødre i 1608, og ble senere Cubas skytshelgen samt selve symbolet på den cubanske identitet. (Som et populærkulturelt *a propos*: Da Ernest Hemingway i 1954 vant nobelprisen i litteratur for romanen *Den gamle mannen og havet*, donerte han medaljen til Vår Frue av Cobre under en pilegrimsreise.)

– Jeg oppfordrer dere til å finne fornyet kraft og styrke i deres tro, til å leve i Kristus og for Kristus, og med fred, tilgivelse og forståelse kan bygge et fornyet og mer åpent samfunn, et bedre samfunn, et samfunn med mer medmenneskelighet, og som bedre gjenspeiler Guds godhet, sa paven under messen i Santiago de Cuba den 26. mars. 250 000 cubanere var tilstede. Og på første benk? Landets president, Raul Castro.

Benedikt XVI avsluttet med å overrekke en gullrose til Vår Frue av barmhjertigheten, en tradisjon fra middelalderen hvor gullet representerer Kristi oppstandelse, og tornene symboliserer lidelsen.

– Det vil ikke komme noen politiske reformer på Cuba. Det vi snakker om på Cuba, er å fornye vår cubanske

økonomiske modell, noe som vil gjøre vår egen form for sosialisme mer levedyktig, sa visepresident Marino Murillo dagen etter – som et slags direkte svar til pavens krav om økt åpenhet.

Mannen i joggedressen

En av de store «snakkisene» på forhånd var om Benedikt ville møte Fidel Castro, som sammen med Che Guevara står som selve symbolet på revolusjonen i Cuba i 1959. Og sannelig: Der sto han – den skrøpelige gamle mannen, iført en enkel joggedress: selveste Fidel. På forhånd hadde revolusjonslederen bedt om et møte «hvis paven hadde tid». Benedikt XVI lot seg ikke be to ganger.

Fidel – som sammen med sin bror gikk på jesuittenes skole *Colegio Dolores* i Santiago de Cuba og *Colegio de Belén* i Havanna som barn – har ifølge datteren Alina blitt mer interessert i den katolske tro de senere år.

Samtalen var preget av alt annet enn småprat: Liturgi, forholdet mellom tro og fornuft, filosofi og pavens jobb – hva gjør han egentlig? – var blant emnene som ble diskutert. Fidel skal endog ha bedt paven om å sende ham bøker for videre studier. (Mon tro hvilke titler paven sender: Det formelig kribler i kikkergenet!)

Men Castro representerer en fortid som fremdeles kaster mørke skygger over Cuba. Trebarnsmoren Ana Celia Rodriguez (42) fra Havanna var nøktern da hun ble spurt om forventningene til pavens besøk:

– Jeg forventer ikke forandringer etter besøket. Han kommer til å få se et Cuba som egentlig ikke eksisterer. Min oppfordring til paven er at han prøver å finne ut hvordan forholdene egentlig er her, sa hun til nyhetsbyrået Reuters.

I etterkant har myndighetene gjeninnført langfredag som nasjonal helligdag på øya, på direkte oppfordring fra paven. Ting skjer. Samtidig fortsetter fengslingen av ulike dissidenter og aktivister. Ringvirkningene av pave Benedikt XVI's besøk er ennå uvisse.

Caritas Norges arbeid på Filippinene

Av Martha Rubiano Skretteberg,
Generalsekretær, Caritas Norge

Caritas Norge har hatt prosjekter på Filippinene i flere år. Det er et vakkert land bestående av 7000 øyer i et tropisk klima, der folk alltid har et smil om munnen. Men det er også et land preget av krig og fattigdom. Caritas' arbeid på Filippinene har hovedfokus på å få en slutt på de lokale og nasjonale konfliktenes og bedre levevilkårene til de vanskeligst stilte.

I slutten av mars hadde jeg gleden av å besøke Filippinene og se landet og Caritas' arbeid der på nært hold. Kontrastene var lette å få øye på i hovedstaden Manila. Fine restauranter og store kjøpesentre i noen bydeler, slum og fattigdom i andre. Sterkest inntrykk gjorde barna som hele dagen arbeidet på en svær søppelhaug. De lette bokstavelig talt etter smuler fra de rikes bord. Til og med når de tok en liten pause, var det ting de hadde funnet på søppelhaugen de lekte med. Jeg tenkte: Det er ikke skitne plastposer de skulle holdt i hendene, men en ransel fylt av skolebøker.

Katastroferespons

Natt til 16. desember i fjor fikk arbeidet en ny dimensjon da den tropiske stormen Sendong (Washi) feide over provinsen Agusan del Norte på øya Mindanao.

Flommen som fulgte, gjorde enorme skader på hus og infrastruktur for en allerede prøvet befolkning. Over natten stod flere titalls tusen mennesker uten mat og tak over hodet.

Generalsekretær Martha R. Skretteberg i samtale med p. Peter om drapet på hans gode venn og kollega p. Fausto Tentorio i oktober 2011.

Bare i distriktet Cagayan de Oro ble 38 000 husstander rammet. Over 1000 familier fikk sine hus fullstendig ødelagt. Mange mennesker som mistet sine hjem, måtte flykte. Fremdeles er 27 000 internt fordrevet, og et stort antall har fått forbud mot å reise hjem siden områdene de kommer fra blir betegnet som risikosoner. I første omgang ble de som ikke hadde noen familie å dra til, innlosjert i telt. I hvert telt bor 2–3 familier på fem personer. Det blir uutholdelig varmt inne når temperaturen

I tillegg til hus bygger Caritas lokal kompetanse

nærmer seg 35 grader celsius og solen steker. Snart seks måneder etter katastrofen rammet, bor tusenvis fortsatt i slike telt. Før regntiden setter inn, må alle være innlosjert i midlertidige hjem.

I Norge mobiliserte katolikkene raskt, og samlet inn 120 000 kroner på kort tid. Oppropet fra biskop Bernt Eidsvig inspirerte menighetene til å oppnå et så godt resultat. Caritas Norge fokuserte bistanden på de umiddelbare behov og sørget for at ofrene fikk utdelt mat, tepper, madrasser og andre livsnødvendige artikler.

Husbygging på høygir

Befolkningen på Mindanao er blant de fattigste på Filippinene. Svært få av dem som mistet sine hjem, har økonomiske midler til å bygge nytt. Caritas er en av organisasjonene som har fått oppgaven å bygge midlertidige hus for dem som fikk hjemmene fullstendig ødelagt av syklonen.

Ødeleggelsene gjorde et dypt inntrykk. Jeg visste at disse menneskene allerede før flommen var blant de fattigste. Nå hadde de ingenting. Det var skremmende å se hvordan naturkreftene hadde skylt vekk hjem, skoler og helsestasjoner. Aller verst var det for dem som i tillegg hadde mistet en far, en mor, en datter eller sønn. Behovene for hjelp var åpenbare, og det gjorde godt å se hvordan deres søstre og brødre i Caritas arbeidet for at de skulle få livsgnist tilbake

Det er et omfattende arbeid, og det haster. Lengst tid bruker man til å få tilatelse fra grunneierne der husene skal bygges og fra de lokale myndigheter. Når dette er på plass, går konstruksjonen av hus og sanitære systemer raskt.

Arbeidet er organisert i team på tre personer med én erfaren leder. Etter de har bygd en liten landsby (på 20–40 hus), vil hver av medarbeiderne selv lede sine egne team. Så i tillegg til hus bygger

Caritas lokal kompetanse. Ved slik bruk av lokal kunnskap, erfaring og lokale materialer vil arbeidet med å gjenopprette livene til ofrene for Sendong gi en merverdi for alle i lokalsamfunnet.

Husene er enkle, men tilpasset de lokale behovene, og de sanitære forholdene er gode. Flere organisasjoner bygger midlertidige hus, men Caritas har både de laveste kostnadene per enhet og de mest fornøyde brukerne. Man regner én familie på fem personer per hus som har en grunnflate på om lag 6 kvm.

Husene består av ett rom som fungerer både som stue og soverom. Jeg får likevel raskt innblikk i hvor viktig dette er. Husene beskytter mot den stekende sola, de voldsomme regnskyllene og ikke minst mot insektene, som blir svært påtrengende ved solnedgang. Blide ansikter og takknemlige øyne forteller meg at disse husene betyr mye for livskvaliteten. At kjøkkenfasiliteter og bad deles av alle i landsbyen, er helt ok. Her er folk vant til å dele.

Jorda som de midlertidige husene er bygget på, er privat, og hver 6. måned må nye bruksavtaler forhandles. På sikt vil myndighetene omplassere alle til mer permanente bosetninger. Hele nabolag er under konstruksjon. Arbeidet går raskt, men behovet er stort og presserende.

Mange utfordringer

Sendong var bare én av mange syklo-ner som har rammet Filippinene. Slike naturkatastrofer har blitt hyppigere de siste årene og gjør situasjonen i landet enda vanskeligere.

Filippinsk politikk er preget av ustabilitet. Landet ble selvstendig i 1946, men demokratiet kom mye senere, og kvaliteten på demokratiet kunne vært bedre. Landet sliter med stor fattigdom, væpnede konflikter og stadige naturkatastrofer. Når alle disse faktorene er til stede samtidig, kan de humanitære konsekvensene bli svært store.

Krig, fred og fattigdom

Bare på Mindanao har minst 120 000 mennesker mistet livet siden 1970-tallet som følge av den væpnede konflikten mellom muslimske og kommunistiske geriljagrupper og regjeringen.

Kampene mellom den muslimske geriljaen Moro Islamic Liberation Front

(MILF) og regjeringsstyrkene toppet seg i 2008 og 2009. Hundretusener ble drevet på flukt, og den humanitære situasjonen var prekær. Men sommeren 2009 klarte partene å få i stand en våpenhvileavtale, som har holdt frem til i dag. Det utstasjonert en malayisk-ledet observatørstyrke som overvåker våpenhvileavtalen mellom regjeringen og MILF.

Konflikten er ikke først og fremst mellom kristne og muslimer, selv om 85 % av de internt fordrevne er muslimer. Den er langt mer komplisert enn som så. Noen steder står ulike klaner mot hverandre, andre ganger kan det være korruperte politikere som tilraner seg jord på illegalt vis. Men muslimene, eller moroene som de kalles (fra den

Teltbyen

Martha med medarbeidere i Catholic Relief Service på Mindanao

Husene er raske å bygge, men holder god kvalitet.

Foto: Martha Sørensen

Barn kan leke overalt.

spanske betegnelsen maurerne), føler også at de som gruppe har blitt stadig mer marginalisert.

En av grunnene til dette har vært en aktiv bosettingspolitikk fra myndighetenes side. På begynnelsen av 1900-tallet utgjorde moroene 77 prosent av befolkningen, mens de i dag bare teller 19 prosent av befolkningen på Mindanao. Målet til den muslimske geriljagruppen er å få større grad av autonomi i de delene av Mindanao der de fortsatt utgjør et klart flertall.

Den andre krigen på Filippinene foregår mellom den kommunistiske geriljaen National Democratic Front of the Philippines (NDFP) og myndighetene. Filippinene står foran mange utfordringer med store klasseskiller, utstrakt korrupsjon, et svakt justisvesen og mangel på rettssikkerhet. Den kommunistiske geriljaen opererer over store deler av Filippinene, inkludert Mindanao. Dette er en krig som har pågått siden 1960-tallet og er en av verdens lengste konflikter. Norge har en tilretteleggerrolle i de pågående fredsforhandlingene, som har stoppet noe opp på grunn av uenigheter om løslatelse av fanger.

Mot en rettferdig fred

I væpnede konflikter havner sivilbefolkningen ofte mellom barken og veden og presses mellom opprørsgrupper og hæren. Slik har det også vært på Mindanao.

Fredsprosjektet til Caritas Norge på Mindanao har derfor et lokalt fokus, et fokus på dem som står midt oppe i konfliktene. Gjennom denne støtten reduseres voldsbruken lokalt. Innholdet i prosjektene varierer fra landsby til landsby etter hvilke behov innbyggerne selv sier de har. Ofte er landsbyene multikulturelle og flerreligiøse hvor

Foto: Caritas

Foto: Knut Anders O. Lill

man finner katolikker, protestanter, muslimer og urfolk. Den katolske kirken er respektert av alle og respekterer alle. Derfor klarer vi å skape inkluderende møteplasser der alle samfunnssegmenter og samfunnslag deltar og hvor de finner felles løsninger på felles problemer. Resultatene har vært veldig gode.

Men en forutsetning for vedvarende positive endringer er at fredsprosessene på nasjonalt nivå lykkes og at forsoning finner sted. Også her spiller Caritas Norge en sentral rolle gjennom samarbeidet med Philippine Ecumenical Peace Platform (PEPP), som arbeider med å få partene tilbake til forhandlingsbordet.

Ny president, nytt håp

Valget av Benigno «Noynoy» Aquino til ny president i mai 2010 gav økt håp om at filippinske myndigheter i større grad ville vektlegge menneskerettigheter og sosiale reformer. Hans far Benigno «Ninoy» Aquino ble drept under diktatoren Ferdinand Marcos 21. august 1983. Dette utløste massebevegelsen People's Power, som førte til Marcos-regimets fall og som senere igjen førte til at Noynoy's mor, Corazon Aquino, ble president.

President Benigno Aquino har selv uttalt at hans mål er å få til en fredsavtale både med den kommunistiske og den muslimske geriljaorganisasjonen før hans periode er over.

Norges rolle som tilrettelegger i forhandlingene mellom regjeringen og kommunistene har vært viktig. Håpet om at fredsprosessen kommer på skinner igjen, er stort. Prosessen med MILF har kommet langt på kort tid, og det gir også grunn til optimisme. Fredssamtalene med NDFP har derimot stagnert. Men midlertidige opphold i fredsprosessene har blitt ganske vanlig, og man håper på en snarlig løsning. Bare slik kan man gå løs på de virkelige problemene knyttet til økonomiske, politiske og sosiale reformer og vinne freden på Filippinene.

Lykkes man med dette kan også demokratiet bli styrket og fattigdommen redusert.

Bønn for kall 2012

I Oslo katolske bispedømme bes det for kall hver første torsdag i måneden. I Oslo skjer dette blant annet i form av en fellesmesse organisert av ulike ordenssamfunn og bispedømmet. Noen ganger arrangeres det kirkekafe etter messen. Her er datoene for annen halvdel av 2012.

- 5. juli** Bispedømmet (messen finner sted i St. Olav domkirke).
- 2. august** Bispedømmet (messen finner sted i St. Olav domkirke).
- 6. september** Maristene (messen finner sted i St. Olav domkirke).
- (1. november** Allehelgensdag)
- 6. desember** St. Elisabethsøstrene (messen finner sted i St. Olav domkirke).

Velkommen!

Ondskap og synd

Av Georg Fr. Rieber-Mohn
St. Teresia menighet på Hønefoss

Terrorrettssaken som går for Oslo tingrett har bare ett uavklart rettsspørsmål: Var ABB tilregnelig på gjerningstiden eller ikke?

Var han aktivt psykotisk, og derved uten skyldevne, kan han ikke straffes, men overføres til tvungen psykisk helsevern. Kommer retten til at han ikke var psykotisk, er han tilregnelig og skal idømmes straff, i så fall en tidsbestemt forvaring. Den utilregnelige kan vanskelig karakteriseres som «ond». Moralsk bebreidelse er det ikke grunnlag for. Annerledes med den tilregnelige.

Hvor ansvarlig? Men selv om ABB må anses straffansvarlig og etter vanlig oppfatning kan bebreides for sine grufulle handlinger, er det umulig å vite i hvilken grad han er ansvarlig i dypere forstand. Hvor langt er han drevet av sin egen frie vilje? Er han i noen grad styrt av faktorer hans vilje ikke har kontroll over? Det kan eksempelvis være ukjente genetiske faktorer eller kanskje en kjærlighetsløs barndom. For oss kristne er det bare Gud som kan kjenne de indre beveggrunner og slik felle den endelige, rettfærdige dom. Den verdslige straffedom er ut fra vår jordiske forståelse høyst nødvendig, men i eskatologisk perspektiv kun overfladisk menneskeverk.

Dybde og høyde. En rettskommentator skrev forleden: «Godhet har dybde, men ondskap har ingen dybde. Ondskap er bare flat.» Ja, godheten har dybde, eller snarere høyde. Og denne høyde sprenger alle menneskelige forestillinger og ender i kjærlighetens inkarnasjon – i Gud selv, ved Jesus Kristus. I menneskehetens traurige historie er det noen få lysende skikkelser, som ved sine liv vitner om denne guddommelige godheten – helgenene. Rosetog og flyktig medfølelse med terrorens ofre blir

neppe mer enn interessante uttrykk for norsk mentalitet.

Men ondskapen har også uanede dybder – den er ikke «flat». Historien gir nok av bestialske eksempler på det. Ondskapen ender som kjærligheten i det metafysiske – langs den samme vertikale akse, men i motsatt retning: i det bunnløse dyp. Og våre alminnelige menneskeliv er som små bevegelser i denne aksens – ikke så høyt opp i kjærlighet og ikke så veldig dypt i ondskap.

Vår sekulære samtid synes noe fremmed for dette menneskebildet. De fleste i vårt velvillige og sosialdemokratiserte samfunn liker å tenke på mennesker som «gode på bunnen». Det måtte en ABB til for å gjøre begrepet «ondskap» gangbart igjen. For han er så helt annerledes enn oss andre. Massemorderen rokker ikke egentlig ved den alminnelige tro på det gode i mennesket. Vi kan fortsatt se på oss selv som «gode» og utenfor ondskapen.

Utdatert syndsbegrep? Dette er enfoldig og naivt. Selv om vi ikke blir kriminelle, er det rikelig med ondskap – ond vilje – å hente i våre vanlige liv. Vi kristne kaller det synd. For å få bevissthet om ondskapen –

Det er altfor lite skyldfølelse i vår tid.

syndsbevissthet – bør man kanskje nettopp være oppdratt i den kristne tro. I dag er det få forunt. Og i en norsk statskristendom synes det å være liten inspirasjon å hente på dette punkt. For ikke lenge siden røpet biskop Tor B. Jørgensen at han stiller seg tvilende til at begrepet «synd» har noe å bidra med i kommunikasjon med dagens mennesker. Men han foreslår ikke noe alternativt begrep, og da får man umiddelbart mistanke om at han setter spørsmålsteget ved den realitet begrepet dekker. Når selv biskoper synes å mangle den fininnstilte forståelse av syndens realitet i våre daglige liv, er det ikke rart om syndsbevisstheten er sviktende hos folk flest.

På denne bakgrunn er det heller ikke underlig at norske geistlige så sjelden taler om synd, men desto oftere kommer med ulike politiske utspill. Noen er høyst

betimelige – som protesten mot offentlig finansiert ultralydtilbud til alle i 12. svangerskapsuke og helsemyndighetenes inngrep i fastlegers samvittighetsfrihet. Men mange dreier seg om tematikk som står kirken mye fjernere, eksempelvis oljeboring i nord. Og aldri ser vi noen omtale av den største trussel mot barns trygghet og psykiske helse i vår tid: De mange samlivsbruddene. Noen få er nok nødvendige, fordi alternativet er at mennesker kan gå til grunne. Men av de inngåtte ekteskap i våre største byer ender nær 50 prosent i skilsmisse etter noen år. I tillegg kommer oppløste samboerskap med barn involvert – der er terskelen for brudd enda lavere enn ved ekteskap.

Utrygghetsfaktor. Bak mange av disse familieoppløsningene finner vi utvilsomt en felles dominerende forklaring: egeninteresse foran barnas interesser. Ord som forpliktelse og selvpoppofrelse har fått stadig mindre mening hos det moderne menneske, som synes mest orientert mot tilfredsstillelse av egne behov. Her og nå. Og vi finner masse rasjonaliseringer, bortforklaringer, som skal skjule det uriktige valget: «vi har vokst fra hverandre», «det er best for barna slik» osv.

I sitt tiltredelsesintervju benyttet heller ikke det nye barneombudet anledningen til å ta opp tidens familiekaos som en viktig utrygghetsfaktor i barns liv. I stedet snakket hun forutsigbart og ukontroversielt om nødvendigheten av å bekjempe fysisk vold og mishandling av barn. Her er hun altså på linje med mange av kirkens offisielle representanter i vårt land.

Hvorfor denne tilbakeholdenhet? Hos de sistnevnte tror jeg det er redselen for å «støte» mange mennesker, skape «skyldfølelse». I så fall svikter kirken sin oppgave. Det er jo altfor lite skyldfølelse i vår tid. Når som foran nevnt syndsbevisstheten er fraværende, er naturlig nok skyldfølelsen det også. Vi katolikker kan prise oss lykkelige over at vi har botens sakrament, og skriftemålet som en del av vårt religiøse liv. Synd, skyld og anger er en del av vår livsfølelse. Og tilgivelsen gir oss mot til å gå videre, med de gode kreftene som også finnes i oss mennesker.

Klosterprodukter

Av redaksjonen

Foto: det enkelte kloster

I våre norske klostre fremstilles det diverse produkter. Noen driver stor produksjon for å finansiere egen drift – andre kan tilby egenproduserte varer i liten skala. Smått eller stort – klosterprodukter er etterspurt, ikke minst som gaver. St. Olav bringer her en oversikt over en mengde varer fra norske klostre og hvor de er å få kjøpt.

Tautra mariakloster

Tautra Mariakloster produserer såpe og krem i stor skala. **Urtesåpene** er sunne, vegetabiliske såper laget av de

fineste ingredienser og rikelig mengde olje. Nonnene tilbyr over et dusin forskjellige såper fra eget såpekokeri, i delikat emballasje.

Også kremene er laget av de best tilgjengelige råmaterialer, delvis økologiske. Den fuktgivende og stimulerende **agurkkrem** er en bestselger – og brukes sågar som barberkrem! **St. Olavs behandlingskrem** er en annen populær «vitamincocktail», og nonnene lager også **hudbalsamer** (bivoksprodukt) laget med mange helbredende oljer som passer godt til massasje av muskler og sener – en skikkelig «pilegrimsbalsam». Søstrene lager sågar produkter spesielt for menn.

Til og med spedbarn har sitt eget produkt fra Tautra: **Babybalsamen** med lanolin og strutseolje er ideell for såre babystumper. Også **leppebalsamen** fra Tautra er populær.

Tautrasåpene- og kremene kan kjøpes ved en mengde utsalgsteder i Norge – se www.klosterkrem-saape.com. Her kan du også ta en titt bak kulissene under produksjonen. Nonnene tar dessuten imot direktebestillinger via e-post saape@tautra.no. Produktene kan også bestilles via St. Olav bokhandel.

Lunden kloster

«Ved siden av bønn er det arbeidet som bidrar til å strukturere dagliglivet i et kloster», forteller dominikanerinnene på Lunden. Nonnene har blant annet i en årrekke produsert den populære **Ansiktskrem fra naturen**. Kremen, som er blitt et «må-ha-produkt» for mange, er laget av bivoks og ikke tilsatt konserveringsmiddel. Også **leppepomaden** produsert av nonnene er en populær salgsartikkel. Nytt av året er at kunder kan bestille utstyr for selv å lage leppepomade (hylser og bivoksperler).

Dominikanerinnenenes ferskeste produkt er **Duftspray fra naturen**. Sprayen, som er fremstilt av kostbare ingredienser,

foreligger i to lukter: grapefrukt & lime og lemongrass. Begge selges i dekorative sprayflasker. Klosterbutikken selger for øvrig også pene **kort** med blomstermotiver fra klosterets hage, **hånddekorerte lys** og **rosenkranser** med oliventreperler, tredd av søstrene selv.

Klosterbutikken er åpen fra kl 08.00 til 20.00, og utvalgte Lunden-produkter kan også kjøpes via St. Olav bokhandel. Søstrene mottar for øvrig gjerne direktebestilling på e-post kloster@lunden.katolsk.no. Les mer om klosterets produksjon på lunden.katolsk.no.

Karmel totus tuus

Karmelittnonnene i Tromsø er kjent for sin meget vakre sang. «Hos oss, som i alle klostre, er musikk først og fremst et uttrykk for og et middel til bønn», forklarer de. Som svar på et ønske fra venner og gjester som ønsket å be sammen med dem ved å «ta med seg» klosterliturgien hjem, har nonnene sunget inn to egne **CD-er. La oss sammen prise Herren** ble innspilt i 1998 og forelå derved til innvielsen av klosteret og kirken. Platen er en samling sanger som benyttes i klosterets messer i løpet av kirkeåret. Den andre CD-en, **La oss alle gå til stallen**, er en juleplate utgitt

Den andre CD-en, **La oss alle gå til stallen**, er en juleplate utgitt

til jubelåret 2000. I tillegg har karmelittnonnene utgitt CD-en **Advenio** sammen med kammerkoret Vocal Nord. På denne advents- og juleplaten bidrar søstrene med

gregorianikk, og Vocal Nord synger nyere korstykker av norske komponister. Karmelittene lager også vakre **ikonkort**, med bilder av ikoner malt i klosteret. I tillegg produserer de små **reisealtere** med bilder av ikonene

søstrene selv har malt. Dessuten selger nonnene egenproduserte **julekort**.

Alle varene kan kjøpes i klosterets butikk eller bestilles på totus.tuus@karmel.katolsk.no. Se for øvrig Karmels eget nettsted, karmel.katolsk.no, for priser og ytterligere varer i klosterbutikken.

Katarinahjemmet

På Katarinahjemmet får du kjøpt sr. Dana Benedicta Pawlowicz's vakre produkter. Sr. Dana er utdannet i maleri, tegning, grafikk og skulptur ved kunsthøgskolen i Krakow/Katowice og har mastergrad i maleri. Hun produserer blant annet små **reisealtere**, **gripekors** og **rosenkranser** for salg.

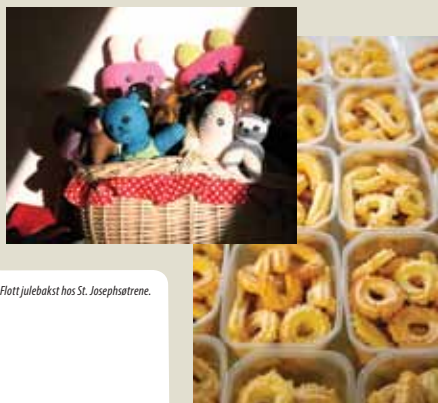
«Jeg betrakter kunsten som en bønn, en dialog: aktivt – når jeg leter etter form, og passivt – når jeg mottar. Objekter som fremgår av denne prosessen, er det synlige tegn på den», forteller sr. Dana. Produktene – samt kort med hennes fotografier – er å få kjøpt i resepsjonen

på Katarinahjemmet. Les mer om sr. Dana og hennes kunst på bloggen 3danabenedicta.wordpress.com.

St. Josephsøstrene

St. Josephsøstrene på Grefsen i Oslo arrangerer hvert år et stort og populært julemarked, hvor man blant annet kan kjøpe **håndarbeider** og **julebakst** produsert av søstrene. Følg med på www.stjoseph.no for årlig dato.

Flott julebakst hos St. Josephsøstrene.

Munkeby mariakloster

Munkebyosten er et produkt av møtet mellom norsk melk og tradisjonell kunnskap hos cisterciensermunkene. Abbediet Cîteaux, Munkebys moderkloster, har i mer enn et århundre produsert en ost som er velkjent i Frankrike. Før de kom til Norge, hadde både bror Cyril og bror Joël hatt ansvar for ysteriet i Cîteaux – til sammen i over 50 år! Melken, som er av førsteklasses kvalitet, er levert fra to av nabogårdene til klosteret. Munkebyosten tilhører gruppen halvfaste oster. Kjennere setter pris på dens konsistens og fine aroma, som skiller den fra Brie. Skorpen, som er fin og glatt, blir daglig vasket for hånd i en fem ukers modningsperiode.

Osten blir kjellerlagret på granplanter og vendes daglig. Ettersom den modnes, får den derved et særpreg og en smak som forfører selv den mest kresne gane.

Osten blir solgt fra munkenes egen butikk på klosterets parkeringsplass (selvbetjent fra kl. 9–19), eller fra en mengde utsalgssteder over hele Norge – se www.munkeby.net/Utsalgssteder.pdf. Osten er også å få kjøpt i St. Olav bokhandel.

God og smakfull ost fra Munkeby.

Sølibatet – en fornuftig ordning?

Et blikk på sølibatet i lys av Karol Wojtylas personalisme.

Foto: Håvard Skjerve/NTNU

Av Hallvard Thomas Hole,
prestekandidat for
fransiskanerne

Mange, både katolikker, lutheranere og ikke-troende, setter spørsmålsteget ved sølibatets løftet. Den katolske kirke vanligvis krever av menn som ønsker å gå i Guds tjeneste i presteskapet. Er sølibatet en fornuftig ordning?

Forutsetningen for svaret som kommer til uttrykk i denne kronikken, er en personlig tro på Jesus Kristus, og ikke-troende vil nok av den grunn ha lite nytte av det som følger.

Spørsmålet

Ved første øyekast kan det se ut som om jeg ønsker å vurdere fordeler og ulemper som sølibatet medfører, både for prest og menighet. Men, nei! Ordet «fornuftig» forstår jeg verken i betydningen av praktisk, formålstjenlig, kostnadseffektivt, eller gevinstgivende. Dypest sett er spørsmålet om sølibatet ikke et spørsmål om hvorvidt man burde eller ikke burde leve slik, men hvorvidt sølibatet er menneskelig, med andre ord: Kan det forsvares ut ifra hvem mennesket er og hvilke muligheter mennesket har for å realisere seg? Sannsynligvis er det ved dette de fleste setter et stort spørsmålsteget.

I lys av Den katolske kirkes skandaler de siste årene, særlig når det gjelder pedofile overgrep, er spørsmålet som rettes til Kirken dette: Er ikke sølibatskravet et umenneskelig krav, et uttrykk for en skadelig lære og praksis som i verste fall kan føre til sykkelig eller forbrytersk oppførsel? Den som stiller et slikt spørsmål, har vel i utgangspunktet trukket sine konklusjoner, sannsynligvis fordi man ikke har funnet argumenter som skulle kunne tale til fordel for sølibatet.

At man ikke finner dem, betyr ikke at slike argumenter overhodet ikke finnes.

Sølibat og kjærlighetsevne

Jeg skal likevel til å begynne med ta i forsvaret dem som argumenterer mot sølibatet. For, sant nok, det kan virke som om sølibatet strider mot menneskets natur.

Vi kan begynne med en veldig viktig del av mennesket: følelseslivet. Uansett hvem vi er og hva vi gjør, har vi følelsesladete opplevelser. Vi opplever sinne, glede, opprørthet, tristhet, og kanskje blant de aller sterkeste følelsene finner vi forelskelsens rus. Vi trekkes mot et annet menneske av en uforklarlig kraft.

Også vår psyke er naturlig rettet mot andre mennesker. Vi realiserer oss selv i kontakt og i samarbeid med andre. En viktig del her er selvfølgelig seksualiteten som retter oss på en bestemt måte mot et annet menneske, ofte sammen med følelser, og som gjør at vi ønsker

neske, og desto mindre til en fysisk reaksjon i kroppen. Før vi utdyper hvorfor sølibatet ikke strider mot menneskets evne til å elske, må vi først svare på spørsmålet: Hva er kjærlighet?

Ekte kjærlighet: person og relasjon

Vi må forutsette at kjærligheten ikke kan begrenses til ett av aspektene ovenfor. Den er ikke bare en følelse, den er ikke bare et psykisk behov, den er ikke bare en fysisk reaksjon. Kjærligheten er heller ikke summen av disse tre, da det ville være en utillatelig innskrenkning av selve begrepet uten hensyn til virkeligheten den beskriver.

Alle forstår nemlig at en mor eller far elsker sitt barn uten å ha fysiske/kroppslige reaksjoner av den grunn. Alle forstår at et barn kan elske sine besteforeldre uten at det utelukkende må ha positive følelser for dem. Alle forstår at en ektefelle elsker sin make uten nødvendigvis lenger å føle forelskelsens rus. Alle forstår at foreldre elsker sitt barn selv om det ikke har utviklet sine psykiske

Dypest sett er spørsmålet om sølibatet ikke et spørsmål om hvorvidt man burde eller ikke burde leve slik, men hvorvidt sølibatet er menneskelig.

å knytte tettere bånd og være nær den andre for leve et liv sammen. Også kroppen, med hele sin sanselighet, er en del av menneskets seksuelle vesen. Vi opplever lyst og forelskelsens beruselse på en fysisk måte.

Dette tatt i betraktning, er vi faktisk nødt til å fastslå at sølibatet strider mot menneskets natur bare og utelukkende i disse aspekter.

Hvis vi derimot spør om sølibatet strider mot menneskets evne til å elske, må vi svare negativt: Nei, sølibatet forhindrer på ingen måte evnen til å elske og til å praktisere kjærlighet.

Kjærligheten kan nemlig ikke begrenses til en følelse, ei heller til et psykisk behov for en relasjon til et annet men-

evner enda. Alle forstår at en ektefelle elsker sin make selv når de på grunn av sykdom må avstå fra samleie, kanskje til og med livet ut.

Hvis kjærligheten ikke kan reduseres til ett eller flere av disse aspektene, da må vi spørre: Hva er felles for alle typer kjærlighet, enten det gjelder ektefeller, mor-barn, venner, barn-far etc.? Nøkkelordet er *relasjon*. Under begrepet kjærlighet forstår vi alltid en relasjon.

En slik relasjon finner ikke sted mellom kropp-kropp, kropp-følelse, psyke-kropp, eller følelse-psyke, men mellom person-person, altså: *jeg* og *du*. Med det forstår vi at kriteriet for ekte kjærlighet er personen. Ekte kjærlighet retter seg alltid mot personen, og ser ham/henne som et gode man ønsker

for seg selv. Den stopper likevel ikke her, for kjærligheten strekker seg forbi «jeg» og ønsker alt godt for «du».

Når kjærligheten retter seg mot personen, slutter den å være egosentrisk. Enhver kjærlighet som ser bort fra personen, dvs. retter seg bare mot kropp, følelse, eller psyke, og ser bare det som et gode, er en karikatur av kjærligheten. Hvor personen ikke er involvert, finnes heller ingen sanne og personlige relasjoner.

Person, vilje og forstand

Hvilke konsekvenser har det at vi anerkjenner personens overordnede rolle i kjærligheten? Utgangspunktet for at kjærligheten skal være ekte, er menneskets ønske om å bli bedre kjent med den andre personen – og ikke bare bli kjent, men også å forstå den andre.

Alle aspekter av menneskets liv har her sin rolle, blant annet følelser. Hvor viktig er det ikke for å bli kjent at man har positive følelser for hverandre, liker hverandre osv.? For å bli kjent med den andre personen, kan man likevel ikke bare basere seg på følelser. Man kan for eksempel umiddelbart like en person man treffer på en kafé og veksler et par ord med, uten å aktivisere viljen til å ta kontakt videre. Dermed forblir det kanskje bare med den ene samtalen.

Mennesket må først og fremst *ville* bli kjent og ønske å *forstå*. Den direkte konsekvensen av at vi anerkjenner personens overordnede rolle, er altså at vi også anerkjenner menneskets vilje og forstand som overordnede i kjærligheten. (Jeg skal ikke utdype dette videre her, men for dem som er interessert, henviser jeg til Karol Wojtyła, *Love and Responsibility*. Originaltittel: *Miłość i odpowiedzialność*.)

Fra egosentrisitet til overgivelse

Vi gjør nå et sprang fremover for å se på hvilke perspektiver denne forståelsen av kjærligheten åpner for oss, en kjærlighet hvor person, vilje og forstand er overordnede. Som nevnt ovenfor, blir man kjent med en person og erkjenner ham/henne som et gode man ønsker for seg selv. Det stopper ikke her, naturlig nok ønsker man også alt godt for denne personen. Når man tar skrittet ut av egosentrisiteten, begynner kjærligheten, som også er klar for oppfrelse og overgivelse.

Mennesket ønsker det gode for den andre personen. Denne gir et uttrykk for at «det er deg jeg vil ha, det er du som er mitt gode»; altså: Jeg gir meg selv til den andre. Dette kommer på en særlig måte til uttrykk i ekteskapet, men ikke bare. Poenget er at mennesket som person, med sin frie vilje og med hele sin forstand, er i stand til å gi seg selv til en annen person av kjærlighet.

Det er klart at det er umulig for en person å bli en annen persons eiendel, men vi tenker heller ikke om mennesket at det er en gjenstand. Derfor er denne overgivelsen selvfølgelig moralsk, og svarer i aller høyeste grad til menneskets verdighet som person; en slik kjærlighetsgjerning bygger ikke først og fremst på følelser, men på menneskets vilje og forstand.

På den måten er kjærligheten «fornuftig»; den er et uttrykk for menneskets vilje, samt fornuft/forstand, og dypest sett kommer den fra personen selv.

Sølibatet, person, forstand og fri vilje

Nå vil jeg igjen komme tilbake til det jeg ga uttrykk for i innledningen. Jeg forutsetter en personlig tro på Jesus Kristus, troen på en personlig Gud. Gud er Person. Det er forutsetningen for den kristne troen.

Når vi nå har sagt at mennesket av kjærlighet kan ofre seg selv, gi seg selv, til og for en annen person, og at dette svarer til menneskets vesen og dets verdighet (som person med vilje og forstand), gjelder ikke dette også i vår relasjon til Gud? Jo, vi må si at hvis vi tror på en personlig Gud, en Gud som er person, så kan mennesket også i forhold til denne Personen gi seg selv helt og ofre seg av kjærlighet. Hva mer? Det er helt i tråd med *hvem* mennesket er, og svarer 100 % til dets verdighet og vesen som en fornuftig skapning med fri vilje og forstand.

På spørsmålet om sølibatet er en fornuftig ordning, er svaret *ja*. Sølibatet viser oss noe som er veldig viktig, nemlig personens, forstandens og den frie viljes overordnede stilling i kjærligheten. Det er også et tegn for oss på hvilken relasjon som er den viktigste i livet: Mennesket-Gud.

Sølibatet kan være et eksempel til og med for ektefeller, for det viser hvem

som er kilden til ekte kjærlighet, Gud, og at Han er i sentrum for alt. I en verden som satser på følelser, begjær og tilfredsstillelse som kriterier for ekte kjærlighet, satser Kirken på person, forstand og den frie vilje; derfor er sølibatet en fornuftig ordning.

Husk Olsok 2012 Trondheim – Stiklestad

27.–30. juli

Program og praktisk informasjon sto i nummer 1 av St. Olav – katolsk kirkeblad. De er også å finne på katolsk.no og trondheim.katolsk.no.

Merk: Nettversjonen av programmet har noen oppdateringer i forhold til versjonen i St. Olav nummer 1.

Velkommen!

Evangeliseringsukene starter opp igjen

I anledning Troens år starter evangeliseringsukene i Oslo katolske bispedømme opp igjen. Menigheter som er interessert i å få besøk, kan kontakte sr. Anne Bente Hadland: anne.bente.hadland@katolsk.no.

Temaet er: «For at verden skal tro» (Joh 17,21)

Det blir holdt fire foredrag: «Døpt til tro», «Abraham trodde - troens fedre og mødre», «Enhver blir salig i sin tro?» og «Jeg trodde, derfor talte jeg (Salme 116,10) - om trosformidling i familien og samfunnet».

I tillegg blir det messefeiring, forkynnelse, forbønn, skriftemål, samtaler og sosialt fellesskap.

Allerede fastsatt:

Høsten 2012: **Larvik 27.–30. september** og **Tønsberg 8.–11. november**

Vinteren/våren 2013:

St. Olav, Oslo 24.–27. januar og **Lillehammer 14.–17. mars**.

Eiendoms- prosjekter i Oslo katolske bispedømme

En statusrapport

Av Pham Cong Thuan, økonom

Det er stadig noe som må bygges, vedlikeholdes eller restaureres i Kirken. Her følger en oversikt over igangsatte eller planlagte prosjekter i Oslo katolske bispedømme per mai i år.

St. Franciskus skole i **Arendal** må innen kort tid restaurere den ene fløyen grunnet dårlig innelima. Det er også planer om å utvide nevnte fløy samtidig, slik at skolen kan ta imot flere elever. Nøyaktig hvor mange elever og hvor mange flere klasserom vi kan håpe på, er fremdeles uvisst. Til høsten har Utdanningsdirektoratet godkjent at skolen kan ta imot 250 elever. Dette er opp 25 elever fra dagens 225.

Å bygge ut skolen blir ikke noe enkelt løft for skole og menighet, særlig ettersom menigheten fremdeles har en betydelig gjeldsbyrde etter å ha utvidet kirkerommet med 30 %.

Ved Sta. Maria kirke i **Askim**, som er relativt ny (2003), planlegges det å bygge en garasje. Sognepresten i Askim, p. Piotr Pisarek, betjener både Askim og Moss, samtidig som han bor i Fredrikstad. Resultatet blir mye tid bak rattet.

I **Bergen** planlegges Norges eneste katolske gymnas. Skolen vil ta i bruk de gamle lokalene til Florida sykehus. Det gamle sykehuset må totalrenoveres, og prislappen vil havne på rundt 60 millioner. Gymnaset åpner for elever i første klasse i august i år.

Skole er også ønsket i **Drammen**. Der har en lokal gruppe aktivt jobbet for å samle inn penger, og opprettelsen av skolen som juridisk person i

Slik så St. Svithun kirke i Stavanger ut den 10. mai i år.

Brønnøysundsregistrene er allerede gjennomført. Forhåpentligvis vil vi finne egnede lokaler og få godkjent kjøreplanen av Utdanningsdirektoratet.

Det eneste fylket i Norge uten katolsk kirke, er Sogn og Fjordane. Der håper lokale krefter stadig på å få bygget en kirke. Per i dag forhandler vi via **Førde** kommune om å få kjøpe tomt av en lokal grunneier. Tomten er allerede regulert til kirkelig formål.

Mens Sogn og Fjordane står kirkeløs, har vi i Østfold fire fullverdige kirker og ett kapell. Kirken i **Halden** er en av bispedømmets eldste og trenger blant annet å få reparert murpuss. Dette kommer like etter at vi har reparert taket og pusset opp to av fire sakristier. I tillegg må presteboligen pusses opp. Menighetssalen må også males, og vinduer må skiftes. Det hele er et enormt løft for St. Peter menighet, som er en av bispedømmets minste menigheter.

St. Torfinn menighet har også flere prosjekter på gang. Blant annet utvides menighetslokalet. Den gamle presteboligen på **Hamar**, som er blitt en del av et utvidet menighetslokale, erstattes med en ny, som blir lagt til en nybygget annen etasje. I tillegg har det vist seg at bærende konstruksjoner i kirketaket er angrepet av råte, noe som igjen gjør at disse konstruksjoner må skiftes.

I St. Josef menighet i **Haugesund** må bygget som rommer menighetssal, katekeselokaler og prestebolig, oppgraderes med tanke på brannsikkerhet. Taket i samme bygg lekker og må derfor også repareres.

En av Norges yngste katolske menigheter er St. Gudmund på **Jessheim**. Med om lag 3000 medlemmer er dette også Norges største menighet uten egen kirke. For tiden feires messer i noen moduler som er satt sammen til å kunne tjene som provisorisk kirke, såkalt «kirke på hjul» (se St. Olav 2-2011). Vi har allerede signert kontrakt for kjøp av tomt. Denne er ikke overtatt ennå da den ikke er ferdigregulert.

I **Kongsvinger** har Sta. Clara kirke nylig fått et nyoppusset inngangsparti. Det neste som venter, er å få reparert taket.

Også i St. Ansgar menighet er det stor aktivitet. Kirken skal utvides. Utvidelsen skjer på en slik måte at menigheten i **Kristiansand** også må få nye menighetslokaler og presteleiligheter. Kirken vil utvides innover slik at menighetssal og prestebolig må flyttes til nabobygget «Kiga» (se St. Olav nummer 1-2012).

I St. Frans menighet i **Larvik** er listen over ting som skal gjøres, lang. I år vil de satse på å få pusset opp deler

Foto: Porsgrunn kirke.no

Trekirken i Porsgrunn skal brannsikres.

av presteboligen, samt å få reparert glasstaket i kirken.

I likhet med St. Frans menighet har også Sta. Maria menighet på **Lillehammer** en lang liste. Etter blant annet å ha renoveret kirketak og byttet ut ødelagt vinduer i kirken, står menighetssalen for tur. Den holder samme temperatur ute som inne, året rundt.

St. Magnus på **Lillestrøm** har en nyere og en eldre bygningsmasse. I år skal den eldre delen pusses opp.

I **Oslo** har vi flere prosjekter. St. Olav domkirke må utvide sideinngangen. Dette er et krav fra Brannvesenet. Grunnen til at vi må utvide, er rett og slett fordi det er så mange som kommer til kirken at utvidelse er nødvendig for å sikre tilfredsstillende rømningsveier.

Domkirkens nabo, bispegården, får installert et ventilasjonsanlegg. Tidligere har vi fått fornyet inneluften ved å åpne vinduer. Når det nå er blitt et bygg med mange kontorer, er et godt ventilasjonsanlegg viktig for å sikre fornuftig arbeidsklima.

Like over veien til bispegården ligger St. Sunniva skole, skolen er i full gang med utbedringene som ble pålagt av bydelsoverlegen. Forhåpentligvis blir arbeidet ferdig innen utgangen av 2012 og innenfor budsjett på kr. 60 mill.

I tilknytning til skolen ligger St. Josef kirke, denne får nytt ventilasjonsanlegg.

I St. Hallvard menighet får prestene nyoppussede leiligheter om ikke lang tid. Arbeidet med å pusse opp og brannsikre bygget, har vært vanskelig

grunnet fredning av bygningsmassen.

Samtidig som eksisterende bygninger pusses opp i st. Hallvard, kjøpes det tomt på Mortensrud (Oslo ytre øst) med tanke på å bygge kirke og stifte menighet der.

I Vår Frue menighet i **Porsgrunn** har vi

en av bispedømmets vakreste kirker. Kirken er bygget av tre. Etter at Østre Porsgrunn kirke ble påtent og nedbrent i fjor, har vi samlet inn penger for å brannsikre kirken med vanntåkeanlegg.

Den unge menigheten i **Sandefjord** planlegger å skifte ut vinder og rehabilitere St. Johannes døperens kirke.

Mariaholm i Spydeberg har allerede opplevet et betydelig løft de siste to år og vil bli pusset opp enda mer i nær framtid. Planen er å utvide slik at flere grupper kan bruke stedet samtidig. Dette krever en utvidelse av hovedbygget slik at vi får flere grupperom, samt utvidelse av spisesal. Preste- og bestyrerboligen er allerede totalrenoverert (se St. Olav 1-2012).

St. Svithun menighet i **Stavanger** vil bli Norges største katolske kirke når den blir offisielt innviet i oktober. Kirkeutvidelsen har vært lenge etterlenget og vil resultere i at kirken totalt får 500 sitteplasser.

I tillegg til menighetenes og bispedømmets prosjekter, pågår det også prosjekter i regi av ordenshus. Disse er ikke nevnt her.

Spørsmål kan rettes til Pham Cong Thuan på Pham.Cong.Thuan@katolsk.no/23 21 95 20.

Gaver kan gis via nett: donasjoner. katolsk.no eller ved avtalegiro (mulighet for skattefradrag). Kontakt kirkebidrag@katolsk.no/23 21 95 10.

Den hellige Josefs fond for kirkebygging opprettet

Den hellige Josef var Jesu fosterfar, Marias ektemann og skytshelgen for blant annet Universalkirken, arbeidere og

håndverkere, tømmermenn og snekkere, vedhuggere og ingeniører, for alle slags hjem og hospitser, for boligsøkende, reisende og forviste.

På hans festdag 1. mai 2012 opprettes et **kirkelig fond for bygging, kjøp, vedlikehold og utbygging av kirkelig eiendom**. Navnet er *Den hellige Josefs fond for kirkebygging*.

Fondet slås sammen med det allerede eksisterende «Menighetenes byggekonto». Tildeling fra fondet vil skje hvert år på dagen for den hellige Josef håndverkeren. Prioritering foretas av biskopen etter råd fra bispedømmets Finansutvalg.

Den fattige tømmermannen Josef omtales i Det nye testamente som en «rettskaffen mann» (Matt 1,19). Beretningene om Jesu barndom forteller oss lite om Josef, men vi får inntrykk av en rettferdig, vennlig, selvutslettende, verdig og fornuftig handlingens mann. I Jesu voksne liv nevnes han ikke mer, og antagelig var han mye eldre enn Jomfru Maria og døde før Jesus ble voksen. Han er blitt et forbilde på tro og klok forvaltning og utrettelig arbeid. I kirkebønnen 1. mai heter det derfor: «Evide Gud, alle tings skaper, du som har satt mennesket under arbeidets lov, gi at vi med den hellige Josef som vern og forbilde fullfører de oppgaver du pålegger oss, og vinner den lønn du har lovet. Ved vår Herre...»

Dersom mange nok bidrar med små midler, vil fondet kunne vokse seg stort nok til å bidra til å bygge kirker, skoler og annet vi sårt trenger i vårt stadig voksende bispedømme. Jeg oppfordrer derfor alle til å bidra med de midler de kan avse, slik at vi kan få bygget som kan romme alle troende.

Biskop Bernt I. Eidsvig av Oslo

Oslo, på dagen for den hellige Josef håndverkeren

OKB: Nye statutter for Pastoralrådet

Et langt arbeid med å revidere Pastoralrådet i OKB (PRO) sine statutter er nå avsluttet, og på vårmøtet 17.–18. mars ble disse vedtatt.

Fra høsten starter en ny PRO-periode, og dette skal være en prøveperiode for de nye statuttene. Disse statuttene er med på å tydeliggjøre at PRO er biskopens rådgivende organ og sikrer representativitet. Den største forskjellen fra tidligere er at det i hovedsak skal være menighetsrådslederne som sitter i PRO.

På vårmøtet ble det også jobbet med forslag til nytt arbeidsprogram for de neste to årene, i tillegg til at biskopen orienterte om nye hendelser i OKB det siste halvåret.

Biskopen uttrykte sin takknemlighet til PRO og det arbeidet de har lagt ned. Det blir spennende å se til høsten hvordan PRO utvikler seg, både i forhold til hvilken tyngde organet får og hvilke saker det nye PRO ønsker å jobbe med.

Melding fra Pastoralrådet ved sekretær Kristine Gran Martinsen.

Marte – dagens Jeanne d'Arc

fra Marte Wexelsen Goksøyr

9 av 10 velger å avbryte svangerskapet når de får vite at de har et barn med Downs syndrom. Dette provoserer Marte Wexelsen Goksøyr, en ung skuespiller og forfatter med Downs syndrom, som Pastoralrådet i OKB var så heldige å få lytte til. Marte har spilt i forskjellige teaterstykker i tillegg til at hun har vært med å lage dokumentaren «Bare Marte», som ble vist på NRK. Hver dag kjemper hun for at alle skal ha lik rett til liv, og hun har allerede fått fire priser for dette arbeidet, blant annet Livsvernprisen, som deles ut av

organisasjonen Menneskeverd. Liv Kjersti Skjeggstad, generalsekretær i Menneskeverd, beskriver Marte som «talskvinnen for likeverd». Hennes arbeid er helt unikt, og hun kjemper på vegne av mange. «Er vi ikke alle litt annerledes?» spør Marte.

På Pastoralrådets vårmøte startet Marte med å holde en sterk monolog om Jeanne d'Arc fra rett før hun blir sendt på bålet. Marte ønsker å være en Jeanne d'Arc, en som er fri selv om bålet venter henne, en som forteller styresmaktene om hva som er viktig i livet. Marte vil ikke la andre styre livet sitt, hun vil ha anledning til å si ifra om det hun mener, og hun vil være med på å forandre verden. Det at hun har Downs syndrom og har spilt i blant annet Askepott på Torshovteateret, er et bevis på at en med Downs syndrom også kan få til store ting og få oppfylt sine drømmer og definitivt bør få lov til å leve. Da biskopen fikk vite at Marte var skuespiller, spurte han hvor hun hadde spilt, og hun fortalte at hun hadde spilt Kamomilla i «Folk og røvere i Kardemommeby». Da svarte biskopen: «Der har jeg også spilt, jeg var papegøyen fra Amerika».

Marte kjemper for et inkluderende og mangfoldig samfunn, og hun stiller spørsmål ved samfunnets holdninger. Hun påpeker at det er skremmende likhetstrekk ved dagens mulighet for å velge bort barn som ikke er perfekte, og andre verdenskrig, der barn med funksjonshemninger ble sortert bort. Kan vi forsvare abort og fortsatt kalle oss siviliserte? Marte mener at Nazitysklands ønske om det perfekte menneske i stor grad er levende i dagens samfunn. «Hører vi ikke til?» spør hun.

Organisasjonen Menneskeverd er opptatte av å synliggjøre at vi kan påvirke holdninger i samfunnet. De bygger på det kristne menneskesynet, men argumenterer allmenntisk og setter faglig kompetanse høyt. Enkeltpersoner oppfordres til å engasjere seg for livsvern, og en måte å gjøre dette på er ved å melde seg inn i Menneskeverd eller oppfordre menigheten sin til å bli partnermenighet.

Marte avsluttet foredraget sitt med en fremføring av «Gabriellas sang» fra filmen «Så som i himmelen». Høyt sang hun «Jag vil leva» til de fleste i salen

satt med tårer i øynene. Marte kriger for det hun tror på, og det synes at hun kriger med hjertet!

Kristine Gran Martinsen

Trondheim: Planer for alterkrusifikset

Mosvik-krusifikset er forbilde for alterkrusifikset til nye St. Olav domkirke. Det regnes av mange som Norges vakreste middelalderskulptur. Originalen befinner seg på Vitenskapsmuseet i Trondheim

Kunsthistorikeren Martin Blindheim daterer det til ca år 1250, samtidig som det berømte krusifikset i Røldal stavkirke. Hans kollega Peter Anker regner det for overveiende sannsynlig at begge disse krusifiksene har utgangspunkt i engelsk skulptur. Engelske miniatyrer fra første halvdel av 1200-tallet viser stor overensstemmelse i krusifiksfremstillingen med Mosvik-krusifikset, hevder han. Det er usikkert hvor det ble laget. I Mosvik kirke på Inderøy henger nå en kopi.

Trondheims krusifiks ble skåret etter den andre verdenskrig av Jon Suul, lensmann i Verdal og en meget habil treskjærer. Dette krusifikset kom inn over alteret i Trondheim gamle katolske kirke i forbindelse med oppussing til erkebispjublet i 1952 og huskes av eldre trosfeller. Det ble skadet i en brann sent på 60-tallet og malt opp på en noe uheldig måte. Nå skal det gjennomgå en omfattende profesjonell restaurering.

trondheim.katolsk.no/St. Olav

Hamar: St. Torfinn menighet på nett

St. Torfinn menighet på Hamar lanserte i slutten av mars sitt nye nettsted. St. Torfinn blir dermed nummer 16 av Oslo katolske bispedømmes 23 menigheter som for tiden har et eget nettsted.

katolsk.no 1. april

Molde: St. Sunniva menighet på nett

St. Sunniva menighet i Molde har, som den første av menighetene på Møre-kysten, fått eget nettsted. Blant menighetene i Midt-Norge stift har fra før av St. Olav menighet i Trondheim et nettsted.

katolsk.no 1. april

Vellykket Caritas Åpent Seminar

Caritas Norge inviterte til åpent seminar 12. april for å styrke båndene til katolikkerne i Norge, og mottok tanker og innspill om fremtidens Caritas fra ulike nasjonale grupper, katolske organer – blant annet NUK, søstrene, prestene, Caritas-grupper – og enkeltpersoner. Møtet ble ledet av Gerhard Helskog og innledet av statssekretær Gry Larsen (Ap). Hun påpekte for en fullsatt sal i Mariagården betydningen av Caritas' nettverk i verden og den unike tilgangen organisasjonen har til å hjelpe sårbare mennesker i alle verdens hjørner. Caritas Norge er også svært fornøyd med oppmøtet og deltagelsen på seminaret og setter stor pris på tilbakemeldingene de fikk.

caritas.no 13. april

Rekorddeltagelse på påskeleir

Nuk.no melder at årets tre påskeleirer samlet over 200 deltagere og ledere, noe som er rekord. NUKs leder Kristine Gran Martinsen skriver blant annet:

–Stemningen i påskennattsmessen og på middagen som fulgte på Mariaholm, var i alle fall helt fantastisk, jeg tror aldri jeg har opplevd en finere messe!

Under middagen ble det mimret om uken som hadde gått i morsomme taler, og kvelden ble avsluttet med framføring fra musikkgruppa etterfulgt av dansing til langt på natt.

Også fra konfirmantleirene på Gulsrud og Skogstad leirsteder ble det meldt om høy stemning.

– Jeg håper vi klarer å samle alle fra leirene i tillegg til enda flere når NUK feirer sine 65 år med Olsokfestival i sommer! konkluderer Kristine Gran Martinsen.

nuk.no 15. april/St. Olav

Sandefjord: Nye statuer velsignet

Søndag 6. mai kunne sogneprest Claes Tande velsigne to nye statuer til kirken i Sandefjord, en av Jomfru Maria og en av den hellige Josef. Statuene, som er i marmor og laget i Vietnam, er skjenket menigheten av ekteparet Vu thi Xuan og Hoang Van Lam.

Johannes Døperens menighet i Sandefjord er Oslo katolske bispedømmes yngste, opprettet 24. juni 2010. Menighetens kirke er den tidligere metodistkirken i byen, og den er ennå ikke ferdig innredet.

– Statuene er begge allerede blitt meget populære. Smått om senn blir den tidligere metodistkirken vi har overtatt, mer og mer katolsk utseende innvendig, selv om det er et stykke igjen, uttaler Claes Tande til *katolsk.no*.

katolsk.no 15. mai

Vietnam: Delegasjon fra Vatikanet nektes innreisetilatelse

En delegasjon fra Vatikanet sendt for å undersøke kardinal Francis Xavier Nguyen Van Thuans saligkåringssak, har blitt nektet innreisetilatelse av vietnamesiske myndigheter. Delegasjonen fra Det pavelige råd for rettferdighet og fred skulle etter planen

holde intervjuer i forbindelse med Van Thuans saligkåringssak, som startet i 2007. Dette skriver UcaNews.

Ifølge p. Peter Nguyen Huu Gai fra bispedømmet Hue er en eventuell saligkåring av kardinalen et svært sensitivt spørsmål for vietnamesiske myndigheter. P. Gai er en av ni prester og legfolk som skulle blitt intervjuet.

Kardinal Thuan var nevø av Ngo Dinh Diem, den første presidenten i den USA-støttede republikken Sør-Vietnam. Etter å ha tilbrakt 13 år i vietnamesiske fengsler, ble Van Thuan i 1991 tvunget til å forlate landet. Han reiste da til Roma, og jobbet i kurien frem til sin død i 2002. Ifølge nyhetsbyrået Fides etterforskes nå to helbredelser tilknyttet Van Thuans forbønn.

katolsk.no 29. mars

USA: Godkjenner velsignelsesrituale for barn i mors liv

Den amerikanske bispekonferansen har fått godkjent et eget rituale for velsignelse av barn i mors liv. Ritualet er til for å «støtte foreldre som venter barn, oppfordre til menighetens bønner for – og anerkjennelse av – den verdifulle gave som er barnet i mors liv, og fremme respekt for menneskelivet i samfunnet», ifølge kardinal Daniel N. DiNardo. Velsignelsen kan brukes både i og utenfor messen, skriver VisNews.

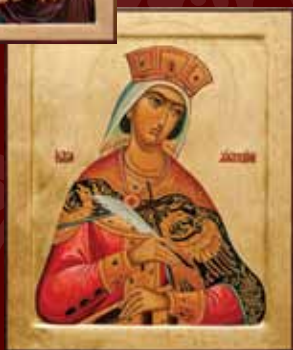
Det var erkebiskop Joseph Kurtz av Louisville som tok initiativet til ritualet da han i sin tid som biskop av Knoxville utarbeidet teksten sammen med bispedømmets livsvernkomité. Teksten ble deretter sendt til Roma i 2008. Nå har altså ritualet blitt godkjent av Kongregasjonen for gudstjenesten og sakramentsordningen, og kan brukes i alle menigheter i USA allerede fra mai 2012.

katolsk.no 3. april

Ny studie: Gudstroen størst på Filippinene, svakest i Øst-Europa

En internasjonal spørreundersøkelse fra universitetet i Chicago slår fast at «land med høy grad av ateisme som oftest er tidligere sosialiststater og nordvesteuropiske land». Studien er basert på innsamlet tallmateriale fra årene

St. Olav bokhandel

Få med deg ikonutstillingen i bokhandelen. Siste dag søndag 10.6.

Vi har mange gaveideer til vårens kirkelige begivenheter.

Åpningstider:

Tirsdag – fredag: 10 – 17

Lørdag: 11 – 14

Søndag: 12.30 – 15

Mandager: STENGT

**Bli med i vår kundeklubb!
Send STOLAV til 2007**

1991, 1998 og 2008. 30 land er inkludert i undersøkelsen, deriblant Norge.

Respondentene ble blant annet spurt om grader av gudstro, fra «ateisme» til «sterk gudstro», samt tro i livets ulike faser.

Troen på Gud er ifølge studien sterkest i katolske land, med Filippinene blant de høyeste på 94 %, og lavest i Vest-Europa. Kun 13 % av befolkningen i tidligere Øst-Tyskland bekjenner seg til en gudstro.

– Land med lav grad av ateisme og høy grad av sterk tro er som oftest katolske samfunn, spesielt i utviklingsland, pluss USA, Israel og ortodokse Kypros, heter det i rapporten.

– Når det gjelder Polen, ser det ut til at en sterk katolisisme utkonkurrerer sosialismens sekulariserende innvirkning.

I perioden 1991–2008 viser studien at troen på Gud har økt i henholdsvis Israel, Russland og Slovenia. Ti land hadde derimot en jevn nedgang i antall troende (Norge, Australia, Østerrike, Storbritannia, Irland, Nederland, New Zealand, Nord-Irland og Polen).

Respondenter som betegner seg som overbeviste ateister, varierer forøvrig sterkt, fra under 1 % på Filippinene til 46 % i tidligere Øst-Tyskland.

I Norge svarte 35,6 % at de alltid har trodd på Gud, mens 25,7 % tror på en personlig Gud. 25,5 % sier de aldri har hatt noen gudstro, mens 15,9 % betegner seg som ateister.

Undersøkelsen har også sett på aldersforskjeller og utvikling av tro over tid. Her fremkommer det at 43 % av dem som er 68 år eller eldre, var sikre på Guds eksistens. I gruppen 27 år eller yngre faller tallet til 23 %.

–Når vi ser på variablene blant ulike aldersgrupper, skjer den største økningen i gudstro som oftest blant dem som er 58 år eller eldre. Dette tyder på at det er spesielt sannsynlig at troen på Gud øker blant de eldste gruppene, kanskje som en reaksjon på en økende bevissthet rundt egen dødelighet, sier Tom Smith, en av forskerne, til Reuters.

Landene som deltok var Australia, Chile, Danmark, Filippinene, Frank-

rike, Irland, Israel, Italia, Japan, Kypros, Latvia, Nederland, New Zealand, Nord-Irland, Norge, Polen, Portugal, Russland, Slovakia, Slovenia, Spania, Sverige, Sveits, Storbritannia, Tyskland, Ungarn, USA og Østerrike.

katolsk.no 18. april

Tyrkia: Kirken ber om tilbakelevering av konfiskert eiendom

Den katolske kirken i Tyrkia ber om å få tilbakelevert over 200 eiendommer som ble konfiskert av myndighetene. Disse inkluderer skoler, barnehjem, kirker, kirkegårder og sykehus. Det er på bakgrunn av en avtale mellom Det ottomanske riket og Frankrike fra 1913 at erkebiskop Ruggero Franceschini OFM Cap av Izmir nå ber om at eiendommene returneres, skriver nyhetsbyrået Ansa.

Franceschini, som også er formann for Den tyrkiske bispekonferanse, har frem satt kravet til en parlamentsopprettet forsoningskommisjon. Kommisjonen er et resultat av tyrkernes pågående konstitusjonelle reformer, hvor myndighetene åpner for å behandle forespørsler om tilbakelevering av eiendommer fra ikke-muslimske minoriteter.

Tidligere i april ble det kjent at den tyrkiske staten leverte tilbake seks kirkegårder tilhørende greske, armenske og jødiske trossamfunn. Tyrkia anerkjenner kun fire trossamfunn som juridiske entiteter: sunni-islam, den gresk-ortodokse kirke, den armenske apostoliske kirke og jødedom. Andre trossamfunn, som de katolske og protestantiske, tolereres allikevel i praksis, dog med sterke restriksjoner.

katolsk.no 23. april

Frykter at konflikten i Syria spres til Libanon

Direktøren for Det pavelige misjonsinstitutt i Libanon, p. Paul Karam, advarer mot radikale islamske grupperingers utnyttelse av konflikten i både Libanon og Syria. Nylig kom det til sammenstøt mellom alawitter og sunnimuslimer i den libanesiske byen Tripoli, noe p. Karam mener er et tegn på at den syriske konflikten er i ferd med å spre seg til nabolandet Libanon.

– Vi er veldig bekymret av to grunner: Strømmen av syriske flyktninger

fortsetter i Nord-Libanon, dessuten spres nå konflikten til hele Libanon. Dette skjer grunnet politiske interesser som tramper på menneskerettigheter og vårt lands skjøre etnisk-religiøse sammensatte mosaikk. Heri ligger hovedmomentet blant de fanatiske islamske bevegelsene som blåser liv i det religiøse aspektet, ved å hisse til hat mellom ulike folkegrupper.

– Vold har aldri løst noe som helst: Veien til forsoning er gjennom dialog, respekt for andre – samt å ha landets beste i mente, sier libaneseeren til misjonsnyhetsbyrået Fides.

FNs spesialutsending til Syria, Kofi Annan, presses nå fra alle kanter etter at våpenhvilen og fredsplanen ser ut til å ha feilet.

– Å sende FN-observatører er et tegn på det internasjonale samfunnets ansvarstagen. Men den må ikke utnyttes politisk av noen av de stridførende parter. Vi håper at det er et oppdrag i sannhetens, pålitelighetens og åpenhetens tegn. Bare slik kan freden oppnås.

I likhet med mange andre i regionen stiller p. Karam seg spørsmålet om hva som vil skje med syriske kristne dersom Assad-regimet faller. Man vet hva man har, men ikke hva man får. Skrekksenarioet er at Assads diktatur erstattes av et islamiststyre.

– I Syria har de troende både trosfrihet og rett til offentlig vitnesbyrd, noe det ikke garanteres for i andre stater i Midtøsten. Vi er bekymret siden kristne som minoritet er det letteste målet. Syriske prestekolleger forteller oss at situasjonen er dramatisk: Det finnes krefter som ønsker å gjøre konflikten om til en religionskrig, noe som ville vært tragisk, avslutter p. Karam.

katolsk.no16.mai

Forsoning mellom SSPX og Vatikanet krever «videre forhandlinger»

Forhandlingene mellom Vatikanet og SSPX ble diskutert under et møte i Troskongregasjonen den 16. mai. I en kort uttalelse fra Vatikanets pressekontor heter det at Troskongregasjonen diskuterte innspillene fra generalsuperioren i SSPX, biskop Bernard Fellay (bildet), rundt det doktrinære løsningsforslaget

for prestebroderskapet. Troskongregasjonen «gjorde seg noen merknader, som vil bli vurdert i videre diskusjoner mellom Den hellige stol og SSPX», heter det i uttalelsen.

Interne lekkasjer fra SSPX viser at de tre andre biskopene i broderskapet stiller seg svært kritiske til forsoning med Roma. I Vatikanets pressemelding presiseres det at disse biskopenes «situasjon må behandles separat og hver for seg».

Mange observatører har ventet en endelig avgjørelse i saken allerede innen utgangen av mai. Dette er ikke nødvendigvis riktig, sa Vatikanets pressetalsmann, p. Federico Lombardi, da han møtte pressen etter Troskongregasjonens møte.

– Den endelige avgjørelsen tas selvsagt av pave Benedikt, men på tross av at det kan ha virket som det er snakk om kort tid, er dette en pågående prosess. Det vil være overilt å spekulere i når denne prosessen er over, sa p. Lombardi.

katolsk.no18.mai

St. Olav retter

I forrige nummer av St. Olav hadde det sneket seg inn opptil flere feil.

–**Messetider på Bretvedt:** Den norske språklige messen i Bretvedt kirke på søndager er klokken 09.00, ikke klokken 11.

–**Nettverk for katolsk teologi:** I tillegg til oppgitte navn, er også **Eivor A. Oftestad** med i styringsgruppen.

–**Artikkel fra Roma-seminar:** Artikkelen om seminaret i Roma hvor Marie Collins talte, var skrevet av **Andreas Dingstad**.

KATOLSK AKADEMI

TEOLOGI • FILOSOFI • KULTUR • SAMFUNN

HØSTPROGRAM 2012

Lørdag 22. september kl. 11.00 - 15.00

Den hellige Augustin. Kirkefader, teolog og ordensgrunnlegger.

Innleder: Professor i idehistorie og forfatter Trond Berg Eriksen, Universitetet i Oslo

Lørdag 27. oktober kl. 11.00–15.00

Olav den Hellige, Norges evige konge. Hvordan kan Olavsarven – den hellige Olavs åndelige testamente – være en utfordring og støtte for troen i dag?

Innleder: Magister og forfatter Lars Roar Langslet

Fredag 23. november kl. 16.00

Retrett: *Att leva i tilbedjan*

Retrettleder: biskop Anders Arborelius OCD av Stockholm

Retretten begynner med den hellige messe kl. 16.00 i St. Joseph kirke. Derefter forsetter programmet i Mariagården.

Innledninger, sang – aftensmåltid i stillhet.

Lørdag 24. november kl. 11.00–15.00

Karmels Spiritualitet och den salige Johannes Paulus II

Katolsk Akademi vil sette i gang en serie med forelesninger til minne om den salige pave Johannes Paul II.

Foredragsholder: Biskop Anders Arborelius OCD, formann i Den Nordiske Bispekonferanse.

Lørdag 9. februar 2013 kl. 11.00–15.00

Kunstforedrag

Innleder: Professor i kunsthistorie Gunnar Danbolt, Universitetet i Bergen

Påmelding: Akademi@katolsk.no

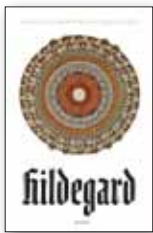
Pris: Retrett kr 100,- Seminar kr 50,-

Sted: Mariagården, Akersveien 16, Oslo

Kursansvarlig: Magister May-Lisbeth Myrhaug. Mobil 951 33 480

Hildegards flamme

Anne Lise Marstrand-Jørgensen

Hildegard

Press forlag

2011 (hardback)/2012 (paperback)

427 sider, 379/149 kr

Middelaldernonnen Hildegard av Bingen (1098–1179) har gått til litteraturen. Den danske forfatteren Anne Lise Marstrand-Jørgensen har gjort stor suksess med romanen *Hildegard* – også i Norge.

Vi drives fra side 1 til side 427 og lurer på hvor tiden blir av og hvorfor vi sitter der med mugglukt av rå klostergang og duften av blomstrende urtehager rundt oss – stilt, tungt og lyst som mainetter eller lurveleven bak dørene i de mørkeste rommene. Og stillheten naturligvis, denne bønnens stillhet.

Biografiromaner er ikke min sjanger, jeg får (gjærne) panikk ved tanken på at jeg må lese en biografiroman tvers igjennom. Men Anne Lise Marstrand-Jørgensen har denne letthetens tyngde med seg, som gjør meg litt yr av leseglede. Og hvis hun ikke lyver for meg, får jeg også vite nytt om poeten og musikeren, komponisten og arkitekten, urtemedisineren og den visjonære Hildegard av Bingen. Og om hvor en så merkverdig vei som Hildegards startet.

Gitt som tiende. Hildegard ble gitt som tiende til kirken. Ille nok, vil vi historieløst si i dag. Men det hadde sine fordele. Klosteret var en av få, om ikke den eneste, muligheten en kvinne hadde for å få bred utdanning. Hun var åtte da hun ble plassert hos benediktinerne i Disibodenberg.

Allerede som treåring hadde Hildegard sitt første syn. «Jeg så et stort lys, så blendende at sjelen rystet», skriver hun – «men så lenge jeg var barn, kunne jeg ikke snakke om det.» Hildegard betraktet først – svak og til stadighet syk som hun var – synene som sykdom, noe som fulgte med svakeligheten. Før hun i sitt «førtiandre år, og syvende måned», som hun presist angir, hadde et syn der Gud selv ba henne skrive ned det hun så. Men synet var jo én ting, noe annet å skrive det ned. En kvinne gjorde ikke sånt.

Mellom Gud og oss. Hildegard tenkte helhet, alt henger sammen. Fra stjernen helt ytterst og til den minste doggråpe omslutter Gud skaperverket, mente hun. Alt er hellig. Erkjenner vi det, gjenopprettes den dynamiske spenning mellom det guddommelige og det menneskelige, denne veldige kraften som strømmer inn i tilværelsen, fordi Gud – i mysteriet – forsterker kontakten mellom menneskets fysiske, konkrete verden, og sin egen guddommelige eksistens.

Da hun etter hvert – som lege – helbredet syke, var det ikke først og fremst for å gjøre mennesker friske. Men for at skaperverket «ikke skulle lide» og dermed være ute av funksjon. Når hun tenkte teologi, var det for å gjenopprette denne brutte enheten.

Slik det er. Noe vet vi om Hildegards første førti år, men ikke mye. Rundt de i og for seg «tørre historiske bein», legger Anne Lise Marstrand-Jørgensen dikterens kjøtt og flekk. Stedene er autentiske, men det er – for en forfatter – naturlig å gjøre oppmerksom på at solen skinner, at blomstenes sant nok lukter og ikke er kunstige. Og at dyrene bak klostergården ikke er utstoppet. Kjærligheten finnes der, som andre steder.

Den «mørke middelalder» er til stede i Marstrand-Jørgensen roman, men også den lumre, skumringslyse og ofte også den helt dagslyse. Historieskriving – ikke minst fiktiv historieskriving – blir ofte pappmasjé. Det er en steil nøkternhet her, midt i ekstasen. For det meste i klosteret er hverdag, der som andre steder.

Roman om kall. Fremfor alt er det en roman om «kall». Marstrand-Jørgensen skaper et «sant» menneske av Hildegard, for henne er «kall» et begrep med stort innhold. Visst er hverdagen i klosteret hard, men troen er også hard – Marstrand-Jørgensen lar det være som det er. Også når det er mildt. Skapelsens mysterium fullbyrdes her – i romanen – i et menneske som gir seg hen og utsetter seg for risikoen ved å leve. Vi finner en Hildegard som tærer på kapitalen, sjelen, i motsetning til andre av oss som lever på renten av inntektene.

Tørket for støv. Og så finnes det naturligvis alle mulige slags sjeler her. Noen milde og åpne. Andre rimete og harde inn til marginen. Noen speket av uforstand, mens andre lever i anelsen. Marstrand-Jørgensen tar godt vare på skikkelsene sine, unnskyld: Menneskene. Og – teksten er fri for moralistisk giftgass. Den er tørket for språklig støv.

Først en dårlig nyhet: Romanen slutter akkurat der paven gir Hildegard velsignelse og hun er på vei ut i verden med sine syner og kunnskap. Så den gode: Det kommer en fortsettelse. Ikke på grunn av suksessen, men fordi den allerede var påbegynt.

Olav Egil Aune

Barbro Raen Thomassen

Som liljene på marken

Om å leve enklere

Avenir forlag, 2011

210 sider, 299 kr

Jeg fikk en perle i posten. Det var en vanlig boblekonvolutt adressert til meg. Aha, tenkte jeg, da jeg så avsenderen –

her er den ubestemmelige boka St. Olav ville jeg skulle anmelde.

Først så jeg ryggen, litt kjedelig beige med grovvevd struktur. «Barbro Raen Thomassen» – jo, det kunne nok være fint. Så så jeg bokas forside. Da ble jeg stum, og betatt. Så visste jeg det: Jeg hadde fått en perle i posten.

Gjennomsiktig. *Som liljene på marken.* OM Å LEVE ENKLERE, kaller hun boka. Betagende nok, men det som fanget meg, var bildet, hennes bilde av en lilje. Ikke bare liljens skjønnhet, men hvordan hun har klart å formidle på papir en *gjennomsiktig* lilje. Hvit og gjennomsiktig på en gang, frodig med fem utsprungne liljer fra en sterk stengel – med en knopp i toppen.

Bildet og de tre linjene med ord, Barbro Raen Thomassen, *Som liljene på marken*, og OM Å LEVE ENKLERE sier sammen med det gjennomsiktige bildet svært mye om hva leseren har i vente. Her møter vi skjønnhet, Kristus-sentrerte tanker og en enkelhet som gjør livet vakrere, mer åpent, gjennomsiktig og utfordrende. Billedkunstneren Barbro Raen Thomassen viser at hun også har ordet i sin makt, klarsynt og dyptpløyende i sin enkelhet.

Skjønnhet. Boka har mye av hvert og litt av hvert. Egne bilder, egne tekster og andres tekster. Andres tekster er som regel korte, som denne fra Hildegard av Bingen: «En fjær på Guds pust.» For meg er boka først og fremst en perle – en som minner om å selge alt en har for å vinne det ene nødvendige. En perle – vokst frem rundt et irriterende sandkorn. Et smykke av skjønnhet. Hvit med fargeprakt, som enkelheten selv. Boka er for dem som lever vanlige liv og ikke går i kloster, så vel som for dem som selger alt og finner ut at det likevel ikke er så lett å leve enklere.

Den kan brukes som billedbok, kunstbok, diktbok, andaktsbok, utfordringsbok, oppdagelsesbok, og praktisk veiledningsbok. Og en «bli kjent med Barbro Raen Thomassen»-bok. Det er vel verdt å bruke tid på å bli kjent med en kunstner og forfatter som henne.

Kunstner. Den moderne åndelige lengsels uttrykk i å søke forenkling i det daglige liv er etter hvert blitt velkjent nok, og *Liljene på marken* tar oss inn

i kjent terreng i så måte. Men kunstneren er en sann kunstner, og det blir aldri kjedelig å følge henne, her er en god veksling mellom overraskelse og gjenkjennelse.

Hun deler sine egne erfaringer og gir gode råd til andre som gjerne vil fri seg fra materialismens og pengenes åk: «Å leve nøysomt og enkelt er ikke ensbetydende med å velge de billigste alternativene og bruke minst mulig penger, slik noen synes å tro. Tvert imot bør jeg få dårlig samvittighet dersom jeg kjøper meg en bukse som er så billig at den umulig kan være produsert rettferdig! Heller enn å kjøpe fire bukser billig, tilvirket av hender som nesten ikke får lønn, skal jeg nøye meg med en eller to som har kvalitet og som koster det den koster, for arbeideren er sin lønn verd.»

Ta imot. Og hun deler bønne-erfaringer både om ro og uro. «Å leve enklere er å leve jordnært og tillitsfullt... Gi slipp på min mistenksomhet, mistro, fordommer, fordømmelser. Å gi seg hen, ja hvile i tilliten til at jeg er elsket – som ufullkomment menneske. At det er nok. At jeg er nok og har nok... En øvelse som aldri tar slutt, men som må gjentas hver dag – slik jeg drikker min te hver dag... Å leve enklere handler om å ta imot. Ta imot oss selv som en gave av Guds uendelige godhet. Og godta at det er den store gjerning i vårt liv.»

Jeg anbefaler boka til å gi bort og til å bli tatt imot.

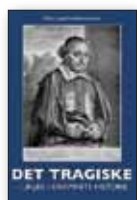
Sr. Hanne-Maria Berentzen OCSO

Kåre Langvik-Johannessen Fra Villa Retiro til Europa

Erindringer

Faglitterært Forlag, Fredrikstad 2012
96 sider, 349 kr

Det tragiske.

Linjer i dramaets historie

Faglitterært Forlag, Fredrikstad 2009
34 sider, 149 kroner

Fra Villa Retiro til Europa. Erindringer er professor Kåre Langvik-Johannessen tredje bok på fire år og utkom rett før han i april fylte 93. Både denne og den foregående, *Det tragiske. Linjer i dramaets historie*, er utgitt av Faglitterært Forlag i Fredrikstad. Langvik-Johannessen har gjennom årene beriket St. Olavs spalter med kunnskapsrike artikler, ved siden av sine mange fagbøker.

Klassereise. Hans nye utgivelse er av omfang en beskjeden, men desto betydeligere bok om en «klassereise» fra Kjøleberg herregård utenfor Fredrikstad, der hans far var forretningsfører. Han er innom studier i Sveits like etter krigen og sitt virke ved Universitetet i Oslo og i Østerrike, Nederland og Belgia. Han skriver også om sin vei fra metodistkirken til katolisismen – her påpeker han interessant metodistenes slektskap med katolikkene hva angår læren om menneskets frie vilje. Artig er historiene han skriver om Fredrikstads katolske sogneprest Alf Høgh i 1940-årene.

Dette er den annen bok han skriver etter sitt hjerneslag høsten 2008. Det er en personlig og sjarmerende kronike om veien fra Plankebyen til Europa, der Langvik-Johannessen har markert seg som en av de ledende kapasiteter på de lave lands – altså Belgia og Nederlands – barokkdramatikk. Fra lokalhistorien trekker han opp linjer som skaper rom for forståelse av Sentral-Europas historiske betydning.

Det tragiske. Derfor er det også her fint å kunne minne om *Det tragiske*, som dessverre har fått altfor liten oppmerksomhet. Med utgangspunkt i 1700-tallets tragediediktning viser han hvordan hensikten var å gjenskappe den klassiske tragedie på et kristent grunnlag. Som Langvik-Johannessen tankevekkende skriver avslutningsvis: «Vår egen tid burde ha bedre forutsetninger enn noensinne for en kristen tragedie, men foreløpig synes tragedien å ligge dikterne fjernt.»

Steinar Wiik

Akathistoshymnen – poetisk liturgi

Av Karl Johan Skeidsvoll

Troparion:

I skjul fikk engelen et budskap,
og hastet til Josefs hus
hvor den talte til Jomfruen.

Han som senker himlene
og kommer ned til jorden
tar hel og uforandret bolig i deg.
Jeg ser ham ta en tjeners skikkelse i ditt
skjød, og i forundring må jeg utbryte:

Refreng:

Vær hilset, jomfruelige brud!

Liksom vestkirken har en lang rekke liturgiske handlinger for forskjellige situasjoner og kirkelige feiringer, har man i østkirken en tilsvarende liturgisk skattkiste til bønn og lovprisning av Herren og hans hellige tjenere. Ved siden av Den guddommelige liturgi (messen) og tidebønnene som blir feiret daglig, vil man ofte kunne delta i feiringen av akathistoshymnen ved store festdager og ved spesielle anledninger.

Det er riktig å kalle det en feiring, for selv om det bærer navnet «hymne», er det snarere en liturgisk handling, en fellesbønn sammensatt av flere elementer. Det greske ordet «*akáthistos*» betyr «ikke sittende», som angir at man normalt skal stå under bønnen – et tegn på ærefrykt og age innfor det hellige, en praksis vi også kjenner fra det aller mest høytidelige: feiringen av Den guddommelige liturgi.

Poetisk lovprisning

Akathistoshymnen er heller ikke bare én spesiell hymne, men en bønnehending som er tilpasset forskjellige høytider og helgenfester gjennom kirkeåret, men som følger et mer eller mindre fastsatt formular: Etter *trisaqion*, lovprisningen av Den hellige treenighet, begynner den ofte med et *troparion*, en «tema-bønn»,

som angir festens egenart. Deretter synges selve akathistoshymnen. Et *kontakion*, en poetisk lovprisning avsluttet med alleluia, følges opp av en svarende *ikos* (*oikos* el. *eikos*), hvis hoveddel er gjentatte lovprisninger eller bønner av typen «Fryd deg, du som...», «Vær hilset!» eller «Kom, o hellige...», fulgt av et kort refrang. Dette tredelte grunnmønsteret repeteres tolv ganger. Etter et trettende *kontakion* gjenntas ofte den første *ikos* og tilhørende *kontakion*. Deretter kan andre bønner og lovprisninger avslutte handlingen.

Som vi ser, har vi å gjøre med en generell struktur med et visst rom for variasjoner. Vanligst er det å benytte festenes tradisjonelle akathistoshymner. Dem finnes det mange av, og de kan være meget gamle. Det er samtidig i prinsippet ingen ting i veien for å skrive nye akathistoshymner etter samme grunnmønster, alt etter som behovet melder seg – skjønt det ikke skjer særlig ofte. Vi kan forøvrig legge merke til likheten med vestkirkens litanier med deres gjentatte påkallelser, men ser også at akathistoshymnen har en mer utarbeidet poetisk form enn disse.

Til Guds mors ære

Den mest kjente og kjære av alle akathistoshymner er den som er tilegnet Guds mor, *Theotokos*, som vi har sitert utdrag fra her. Hymnen tar for seg bebudelsen, inkarnasjonen, flukten til Egypt, og fremstillingen i tempelet, så en mer teologisk betraktning over Kristi komme, med deltagelse i englenes og vismennenes forundring, og til slutt en lengre saligprisning av Jomfruen og hennes delaktighet i frelsesverket.

I et vell av metaforer, lignelser og poetiske bilder blir hennes underfulle mysterium løftet frem. Hun blir kalt

«du Kongens trone» (*kathedra* – plassen der en dommer, lærer eller biskop sitter – eller Kristus på sin mors fang), senere, blant mye annet «du løftets land», «du utstråling av oppstandelsens figur», «du frelsens port», «du skip for dem som vil bli frelst» og «du havn for dem som seiler livets sjø».

Man vet ikke sikkert når hymnen først ble skrevet, men det er mulig at det sentrale i hymnen først ble ført i pennen av den største av de bysantinske hymnedikterne, den hellige Romanos Melodos (d. ca 555), som skal ha virket som sakristan i Konstantinopels hovedkirke, Hagia Sofia, men også gjort tjeneste i Blakhernai-kirken i byens utkant.

Konstantinopels beskytter

En legende forteller om en spesiell historisk hendelse som bakgrunn for akathistoshymnen. Man får da regne med at Romanos' tekst ble utvidet med *kontakia* som viste til denne situasjonen: Da perserne i år 626 gikk til angrep på Konstantinopel både fra sjøen og fra landsiden, så situasjonen mørk ut for den keiserlige by. Patriark Sergius anmodet folket om ikke å fortvile, men å sette sin lit til Gud. Han fikk i stand en prosesjon rundt byen, med det hellige kors, jomfru Marias kappe, et ikon av Kristi ansikt (*akhiropiitos* – ikke gjort av menneskehender) og Jomfruens ikon (*hodigitria* – veiviseren).

Da patriarken dyppet Jomfruens kappe i sjøen, blåste det opp til storm, sjøen sto høy og forsvarshæren klarte å slå tilbake angriperne. Mange av fiendens skip sank i Bosporos og på Det gylne horn. I takknemlighet til henne samlet det seg en stor mengde folk i nettopp Gudsmoderens kirke i Blakhernai, hvor de sang akathisten gjennom natten, alle stående og derav navnet *akathistos hymnos*.

Byen tok ved flere senere anledninger sin tilflukt til Jomfruens, eller *Panagias* («den all-hellige») som hun oftest kalles, beskyttelse: blant annet ved arabernes invasjon i 717 og ved slavernes invasjon i 860. Venerasjonen av Jomfru Maria, og tilliten til hennes beskyttelse, ble sentral i konstantinopelitanernes identitet i disse århundrene, og *Panagia* har fremdeles en spesiell plass i Istanbuls kristne minoritets hjerte. Blakhernai-kirken er stadig et mål for pilegrimer.

Akathistoshymnen fikk sin egen festdag, den femte lørdag i langfasten, som også er festen for det undergjørende akathistos-ikon.

Hymnen i vest

Akathistoshymnen ble gitt en latinsk versjon i Venezia rundt år 800. Venetianerne hadde som kjent store interesser østover. Den vant aldri stor utbredelse ellers i Vestkirken. Men vi kan nevne avslutningsvis at pave Johannes Paul II forrettet akathistoshymnen i Sta. Maria Maggiore i Roma under jubileumsåret 2000, med tilstedeværelse fra de østkatolske patriarkatene. Dette var heller ikke første gang denne paven sang akathistoshymnen.

R.I.P

Vår kjære søster

Maria (Gerarda) Aarnink

født i Nederland
8. november 1936
døde i Bergen
2. mai 2012

St. Franciskus Xaveriussøstre

Fra Akathistos til Gudfødtersken

(Oversatt fra gresk av Karl Johan Skeidsvoll)

Første kontakion:

Til deg, Gudfødterske, sin uovervinnelige hærfører,
gir byen sin takk for seieren, og for befrielsen fra skremslene.
Men i din uangripelige makt, fri meg fra alle farer
så jeg kan utbryte:

Refreng:

Vær hilset, jomfruelige brud!

Første ikos:

En erkeengel ble sendt fra himmelen for å si «Vær hilset!»
Og da han så deg, Herre, ta legemlig form, ble han slått av undring.
Med sin ulegemlige stemme priste han henne med følgende ord:

Vær hilset! Gjennom deg vil gleden stråle frem!
Vær hilset! Gjennom deg vil forbannelsen løftes!
Vær hilset, du falne Adams gjenreisning!
Vær hilset, du tørring av Evas tårer!
Vær hilset, du hvis høyhet overgår menneskelig forstand!
Vær hilset, du hvis dybde englenes øyne ikke når!
Vær hilset, du Kongens trone!
Vær hilset, du som bærer ham som bærer alt!
Vær hilset, du stjerne som bringer solen frem!
Vær hilset, du inkarnasjonens livmor!
Vær hilset! Gjennom deg blir skapningen fornyet!
Vær hilset! Gjennom deg blir Skaperen til et lite barn!

Refreng:

Vær hilset, jomfruelige brud!

* * *

Niende kontakion:

Han ønsket å frelse verden, han som er alle tings skaper,
og oppfylte sitt eget løfte da han kom.
Og han var vår hyrde som Gud, men viste seg som et menneske,
for å kalle sine likemenn som likemann.
Og som Gud hører han:

Alleluia!

Av Bjørn Are Davidsen

Mytene om Galilei

NRK P2s Kulturmytt 7. mai 2012 hevder uten å blunke at «Brechts skuespill 'Galileo Galilei' handler om den perioden da Den katolske kirke prøvde å tvinge Galilei til å erkjenne at Jorden var flat.» Hva som er verst med uttalen er ikke lett å si – om det er mangelen på kjennskap til idéhistorie eller til Brecht.

Det er vanlig å oppfatte rettsaken mot Galileo Galilei (1564–1642) som et typisk eksempel på kampen mellom religiøse myter og naturvitenskapen. I stedet er vår forståelse av den et typisk eksempel på kampen mellom sekulære myter og historievitenskapen. Disse mytene er blitt del av vår kulturelle barnelærdom og oppfattes som selvfølgelig sannheter i den offentlige samtalen.

Flat jord? Den første myten er altså at Kirken har ment at jorden er flat. Vi møter den når lærebøker for ungdomsskolen påstår at «Galileis astronomiske observasjoner viste at jorda ikke er flat. Dette var direkte i strid med Kirkens lære, og prestene mente at Galileis tanker var en hån mot Gud» (*Tellus 8*). I realiteten handlet striden om det var jorden eller solen som var i sentrum. For Kirken var naturvitenskap ingen hån mot Gud. Tvert var den nesten en religiøs forpliktelse. Siden man trodde Gud var rasjonell, hadde man stor respekt for naturfilosofi.

Bevis? Den andre myten er at Galilei beviste at jorden gikk i bane rundt solen. Realiteten er at det på hans tid ble diskutert mange modeller for solsystemet, men man hadde ikke

presise nok observasjoner til å avgjøre hvilken som var best.

Det hjalp ikke at Galilei manglet gode svar på viktige innvendinger som på hvorfor fiksstjernene ikke flyttet seg hvis jorden gikk i en enorm bane om solen (parallakseproblemet). At de likevel flyttet seg, ble ikke oppdaget før det kom langt bedre målinger på 1800-tallet, selv om en modell med solen i sentrum var anerkjent lenge før den tid.

Videre brakte Galileo til torgs feilaktige argumenter, som at tidevannet skyldtes jordens bevegelse. Saken ble ikke bedre av at han holdt fast på at planetene gikk i sirkelbaner, mens Kepler hadde vist at *ellipsebaner* stemte bedre. Galilei hadde altså verken bevis for sin modell eller gode svar på innvendinger – i tillegg til at modellen altså var feil.

Teleskopnekt? Den tredje myten er at Kirken nektet å se i teleskopet og ikke forstod vitenskapen bak. Ser vi etter, oppdager vi mange støttespillere i Kirkens ledelse og at mange av motstanderne var vitenskapsmenn. Flere av de tidlige innvendingene mot Galileo ble imøtegått da jesuittenes astronomer ved *Collegium Romanum* observerte det samme i sine teleskoper.

Likevel var Galileo i mindretall blant samtidens vitenskapsmenn, noe som var et sentralt poeng for teologene som fulgte, og selvsagt forstod, debatten. Det var ikke til hinder for at modeller med solen i sentrum ble ansett som høyst legitime å diskutere, uten fordømmelser.

Dette vedvarte til saken tilspisset seg under 30-årskrigen da Galilei ble beskyldt for å ha latterliggjort paven og i strid med en tidligere avtale hevdet at hans modell var bevist. Det la ingen demper på striden at Galilei foreslo at Kirken måtte tolke Bibelen i lys av hans modell. Som altså ikke var anerkjent – og for så vidt aldri er blitt det.

Bibelsyn. Den fjerde myten er at Kirken fordømte Galilei fordi den mente Bibelen måtte leses bokstavelig. At dette er en moderne og fundamentalistisk lesning som katolikker aldri har stått for, er tydeligvis ukjent.

Tradisjonen var å tolke Bibelen i lys av anerkjent naturfilosofi, og her hadde man gått i tospann med det gjennomtenkte antikke verdensbildet. Kardinal Bellarmine, som i en periode første saken mot Galilei, la i et brev i 1615 vekt på at hvis denne kunne bevise sin modell, måtte Kirken endre sine bibeltolkninger. «Men jeg tror ikke det finnes noen slik demonstrasjon, ingen er blitt vist meg.»

Tortur? Den femte myten er at Galileo satt lenket i årevis og ble truet med tortur eller bål. Dette tilhører ikke bare Voltaire og opplysningstidens oppspinn. Vi ser det så sent som i en debatt i BBC i 2009 mellom på den ene siden ordkunstnerne Christopher Hitchens og Steven Fry – to av Englands mest kjente ateister – og på den andre siden to merkelig uforberedte katolikker. Påstanden som skulle diskuteres, var om Den katolske kirke er «en kilde til godhet i verden?» Frys utsagn om at Kirken torturerte Galileo, gjorde stor lykke. Ikke overraskende ble påstanden om Kirken som godhetskilde nedstemt av et seerpanel, med 1862 mot 268 stemmer.

Det sier noe om Kirkens holdning at Galilei under rettsaken fikk være en høyst æret gjest i ambassader og palasser i Roma. Det kan ikke forsvares at Kirken domfelte Galilei for hans naturfilosofi, nærmere bestemt til husarrest på hans gods, men det er et godt stykke unna tortur eller å bli brent på bålet.

Om det finnes flere myter om Galilei? Selvsagt. Vi skal komme tilbake til påstanden om at det tok over 300 år før Kirken godkjente hans modell. Forhåpentligvis før det har gått så mange år.

Bjørn-Are Davidsen er sivilingeniør, har skrevet flere bøker og blogger på dekodet.blogspot.com. Han er medlem av Den norske kirke og foreningen Skepsis.

Den katolske kirke i Norge

Av fader Claes Tande

– hvem er vi? en statistisk milepæl rundes

St. Olav bringer her statistikk over katolikker i Norge etter fødeland. Tallene er per 20. desember 2011, altså allerede noe foreldet. Men vi har valgt denne stikkdatoen fordi det var da antallet fødselsnummerregistrerte katolikker i Kirkens eget medlemsregister rundet 100.000.

Vi har også ventet med offentliggjørelsen i påvente av de ferskeste tall fra Statistisk Sentralbyrå om innvandrerbefolkningen. Det gjør at vi i en annen artikkel kan si noe mer om det reelle antall katolikker i Norge (de registrerte pluss de uregistrerte). For det er ikke bare i overkant av to prosent av

landets fem millioner innbyggere, men nærmere fire prosent.

Dette er femte gang at *Broen* og nå *St. Olav* gjengir slike omfattende statistikker. De tidligere kan alle oppspores via katolsk.no/kirkebladet – fra *Broen* 4/1994, 1/2001 og 5/2008, og

Fødselsnummerregistrerte katolikker i Norge etter fødeland pr 20.12.2011 (ved registrerte 100.000), ordnet etter verdensdel og geografisk region

Afrika	
Algerie	15
Angola	120
Benin	3
Botswana	4
Britisk område i Indiahavet	2
Burkina Faso	4
Burundi	220
Den sentralafrikanske republikk	2
Egypt	15
Ekvatorial-Guinea	2
Elfenbeinskysten	31
Eritrea	515
Etiopia	107
Gabon	2
Gambia	20
Ghana	181
Guinea	15
Guinea-Bissau	8
Kamerun	71
Kapp Verde	218
Kenya	125
Kongo-Brazzaville	38
Kongo-Kinshasa	256
Lesotho	2
Liberia	49
Libya	2
Madagaskar	14
Malawi	4
Marokko	15
Mauritania	1
Mauritius	88
Mosambik	37
Namibia	1
Niger	1
Nigeria	185
Reunion	6
Rwanda	194
Senegal	14
Seychellene	3
Sierra Leone	42
Somalia	4
Sudan (nye grenser)	10
Sør-Afrika	37
Sør-Sudan	32
Tanzania	78
Togo	29
Tsjad	2
Tunisia	9
Uganda	119
Vest-Sahara	1
Zambia	45
Zimbabwe	16
Lar seg ikke bestemme nærmere:	
Det tidligere Sudan	42
Totalt Afrika	3056

Amerika	
Nord-Amerika	
Canada	135
USA	680
Mellom-Amerika	
Belize	4
Costa Rica	46
El Salvador	81
Guatemala	80
Honduras	39
Mexico	351
Nicaragua	60
Panama	17
Karibia	
Antigua og Barbuda	1
Aruba	4
Bahamas	1
Cuba	196
Curacao	4
Den dominikanske republikk	245
Dominica	5
Grenada	2
Guadeloupe	1
Haiti	6
Jamaica	5
Martinique	4
Puerto Rico	7
Saint Lucia	3
Saint Vincent og Grenadinene	1
Trinidad og Tobago	56
Sør-Amerika	
Argentina	243
Bolivia	103
Brasil	953
Chile	3748
Colombia	546
Ecuador	129
Fransk Guiana	1
Guyana	9
Paraguay	40
Peru	427
Surinam	4
Uruguay	69
Venezuela	317
Totalt Amerika	8623

Asia	
Midtøsten	
Afghanistan	2
Hellige Land	21
Irak	312
Iran	37
Israel (se Hellige Land)	
Jordan	5
Kypros	2
Libanon	61
Palestinsk territorium (se Hellige Land)	
Syria	16
Tyrkia	10
Sør- og Øst-Asia	
Bahrain	2
Bangladesh	2
Brunei	1
De forente arabiske emirater	4
Filippinene	7698
India	183
Indonesia	57
Japan	20
Kambodsja	11
Kasakhstan	7
Kina (Fastlandet)	47
Kina – Hongkong	30
Kina – Macao	2
Kina – Taiwan	8
Kirgisistan	1
Kuwait	5
Laos	4
Malaysia	37
Mongolia	2
Myanmar	56
Nord-Korea	1
Oman	1
Pakistan	18
Qatar	2
Saudi-Arabia	9
Singapore	34
Sri Lanka	1448
Sør-Korea	77
Tadsjikistan	1
Thailand	42
Vietnam	3761
Øst-Timor	4
Totalt Asia	14041

Europa	
Albania	26
Armenia	2
Aserbajdsjan	1
Belgia	188
Bosnia-Hercegovina	392
Bulgaria	3
Danmark	101
Estland	19
Finland	19
Frankrike	1090
Georgia	2
Hellas	5
Hviterusland	15
Irland	266
Island	32
Italia	1032
Jersey	1
Kosovo	72
Kroatia	509
Latvia	120
Liechtenstein	1
Litauen	4402
Luxembourg	11
Makedonia	6
Malta	18
Moldova	1
Monaco	2
Montenegro	4
Nederland	333
Nord-Irland	27
NORGE	28469
Polen	31101
Portugal	484
Romania	127
Russland	49
Serbia	47
Slovakia	523
Slovenia	21
Spania	940
Storbritannia	648
Sveits	128
Sverige	211
Tsjekkia	267
Tyskland	1195
Ukraina	64
Ungarn	497
Østerrike	185
Lar seg ikke bestemme nærmere:	
Det tidligere Jugoslavia	85
Det tidl. Serbia og Montenegro	6
Det tidligere Sovjetunionen	1
Det tidligere Tsjekkoslovakia	4
Totalt Europa	73752

Oceania	
Australia	67
Fiji	1
Fransk Polynesia	1
Guam	1
New Zealand	20
Nord-Marianene	1
Ny-Caledonia	3
Salomonøyene	1
Tonga	2
Totalt Oceania	97
Totalt	
Afrika	3056
Amerika	8623
* Nordamerika	815
* Mellomamerika	678
* Karibia	541
* Søramerika	6589
Asia	14041
* Midtøsten	466
* Sør- og Østasia	13575
Europa	73752
* Norge	28469
* Øvrige Norden	363
* Øvrige Europa	44920
Oceania	97
Ukjent fødekontinent	431
Totalt	100000

fra St Olav 2/2010. Sistnevnte hadde også inngående sammenligninger av kjønns- og aldersbalansene gruppene imellom. Mens endringene fra 1994 til 2010 var relativt jevne, er de siste årenes utslag mye større, både vedrørende hvor katolikkene bor, hvor vi kommer fra, og hvor raskt vi øker.

Statistikkene turde være nokså selvforklarende hvis man studerer dem med tålmodighet, så her vil de ikke bli forklart enkeltvis. Men det vil bli knyttet en del kommentarer til dem, dels direkte ut fra tabellene, men mest ved så sammenholde med andre opplysninger.

Feilkilder

Tallene våre er besnærende nøyaktige, men skinnen bedrar: Her er det store feilkilder. I tillegg til at antallet uregistrerte katolikker er enormt, trekker det litt i motsatt lei at vi bare én gang i året (når våre opplysninger er blitt kontrollert av Brønnøysundregisteret mot Folkeregisteret) får justert skikkelig for utflyttede. Det går også en liten strøm katolikker ut av landet, for eksempel unge som drar på utenlandsstudier og melder utflytting, filippinske au pairs som er ferdige med sine to års opphold, og polske arbeidere som vil hjem.

Innvandrere

Som enhver kirkebesøkende kan erfare ved selvsyn, er Den katolske kirke i Norge i overveiende grad en innvandrerkirke. Av de ca 38.000 norskfødte er hele 13.500 under 18 år, og de aller fleste er av innvandrerbakgrunn. Nøyaktig hvor mange av katolikkene som stammer fra norskfødte foreldre eller besteforeldre, har vi ikke statistiske data å finne ut av.

Men kanskje er det mange som stusser over at vietnameserne er blitt mindre fremtredende i 2011-statistikken enn i tidligere statistikker – og enn det inntrykk man kan få ved kirkebesøk. Det skyldes ikke bare de siste års eksepsjonelt store bølge av innvandrere fra særlig Polen og Litauen, men også at nesten halvparten av Norges vietnamesere er født i Norge og derfor ikke havner i Vietnam-kategorien i statistikken vår. Annerledes er det med dem med polsk bakgrunn – bare seks prosent er født i Norge.

Litt høytenkning

Den raske veksten åpner for at man kan tenke høyt også om de nasjonale strukturer. Til tross for alt positivt kan man undres på om ikke Vestlandet, med sine kun tre menigheter, kan ha lidd noe «strukturell underutvikling» under Oslos hovedstadsperspektiv. Midt- og Nord-Norge, som ble egne kirkedistrikter i 1930, har siden fått henholdsvis tre og fire nye menigheter. I OKB har det siden Haugesund ble opprettet (mars 1926) bare skjedd menighetsgrunnleggelser på Østlandet – elleve nye menigheter er det blitt der. Nå er antallet katolikker på Vestlandet – sammenslått med Midt-Norge – steget betydelig, og man kan lure på om det ville bringe en ny strukturell dynamikk inn i Kirken dersom man fikk et nytt/justert distrikt (Bergen og Trondheim stift?) langs kysten fra Rogaland og nordover. Det ville i så fall omfatte 30 prosent av landets troende.

De vestlige fylker i landet har om få år antagelig like mange katolikker i sine nynorskkommuner som hele Norge hadde da bokmål/riksmål ble messens liturgiske språk rundt 1970. (Det er nå registrert 8500 katolikker bosatt i kommuner som har nynorsk som målføre. Men antallet katolikker i nynorskområder er nok vesentlig større når man tar med enkelte kommuner som har «nøytral» målform men der nynorsk dominerer.) Kanskje er det inkulturerings- og ikke minst integreringsfremmede for både nynorskområdets «innfødte» katolikker og dets innvandrere dersom messeliturgen på nynorsk kom raskt på plass?

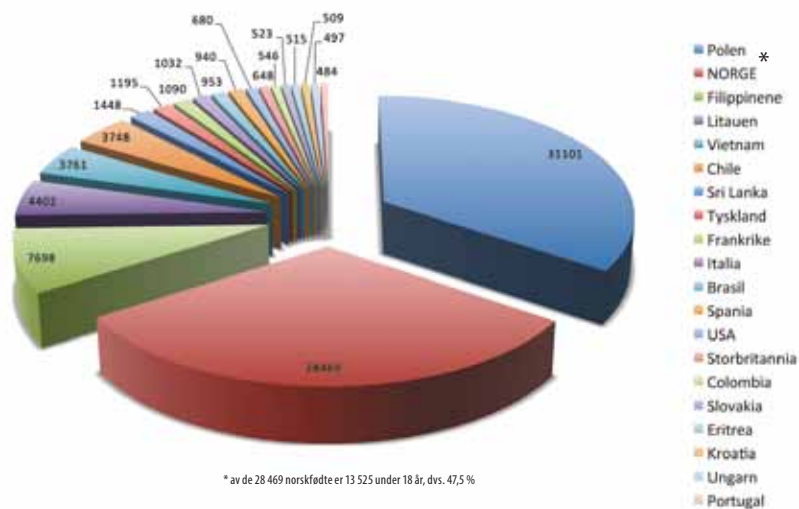
Overraskelser og utfordringer

Den sterke innflyttingen skaper nye forhold som bare tildels kunne la seg forutsi. Hvem ville ha ant at landets mest katolske kommune (i prosent av befolkningen) ville bli øykommunen Træna i Nordland? Her er katolikandelen (14 %) mer en tre ganger så stor som i Oslo (4 %). Avstanden til nærmeste katolske kirke, i Mo i Rana, er lang – og det gjelder også de nye «tyngdepunktene» Verran i Nord-Trøndelag og Hitra i Sør-Trøndelag. Her gjelder det å ha fingeren på pulsen: Er bosettingen der varig eller flyktig? Henter de polske og litauiske arbeidere sine familier til Norge, kjøper de hus og slår de rot? Bør Kirken skaffe seg kapeller på slike steder, og opprette «basismenigheter» (tentative kapelldistrikter)?

Det er også vanskelig å forutse hvor innvandringen vil endre menighetene mest. Tenk for eksempel på at av de ti menighetene med størst registrert polskfødt andel – fra 50 % i Ålesund til 39 % på Jessheim – er det bare tre som bebos av polsktalende prest. Litauere er nå nest største utenlandske segment, men Norge har ingen litauisktalende prest ennå. Antallet portugisisktalende vokser i skyggen av de mer iøyenfallende endringer.

Katekesen, barne- og ungdomsarbeidet stilles overfor nye utfordringer. Flere impulser fra det katolske utland, i form av fromhetstradisjoner og bevegelser, vil gjøre seg sterkere gjeldende. Demografisk oppdaterhet er stadig viktigere for utviklingen av sjelesorgen og det innenlandske karitative og sosiale virke i en så voksende og omskiftende kirke.

Antall katolikker alle aldre etter fødeland (pr. 20.12.11)

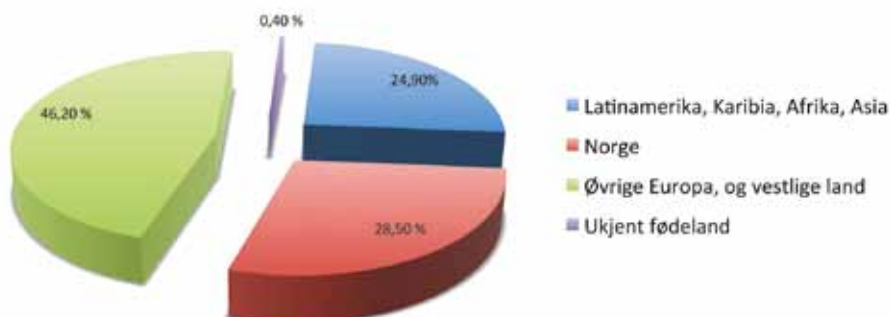
Menighetene og deres største segmenter etter fødeland

Menighet	Prosentandel utenlandsfødte	Største segmenter etter fødeland, i %					
Ålesund	89,6	Polen 50,4	Filippinene 11,6	Norge 10,4	Litauen 9,3	Brasil 1,9	
Molde	86,7	Polen 47,7	Filippinene 15,6	Norge 13,3	Litauen 8,5	Brasil 1,5	
Hammerfest	83,7	Polen 37,1	Norge 16,3	Litauen 14,1	Filippinene 9,3	Kongo-Kinshasa 2,7	
Valdres kapelldistr.	83,3	Polen 25,6	Litauen 22,8	Norge 16,7	Chile 11,7	Filippinene 5,0	
Levanger	83	Polen 39,1	Norge 17,0	Filippinene 12,7	Litauen 11,6	Vietnam 1,3	
Mosjøen	82,1	Polen 29,8	Norge 17,9	Filippinene 16,3	Litauen 14,3	Brasil 2,1	
Narvik	81,3	Polen 39,8	Norge 18,7	Filippinene 12,5	Litauen 3,8	Eritrea 2,8	
Haugesund	79,7	Polen 42,2	Norge 20,3	Filippinene 11,7	Chile 5,6	Litauen 2,9	
Hønefoss	79,4	Polen 45,6	Norge 20,6	Filippinene 7,4	Litauen 5,4	Chile 4,3	
Jessheim	79,1	Polen 37,0	Norge 20,9	Litauen 12,2	Filippinene 7,6	Chile 3,3	
Storfjord/Lofoten	79,1	Polen 43,5	Norge 20,9	Filippinene 9,2	Litauen 7,1	Rwanda, Spania 2,9	
Harstad	79	Polen 28,9	Norge 21,0	Filippinene 10,8	Litauen 7,9	Chile 6,8	
Tromsø	78,4	Polen 26,3	Norge 21,6	Litauen 12,0	Filippinene 8,9	Rwanda 2,5	
Kongsvinger	78,1	Polen 32,8	Norge 21,9	Litauen 12,7	Filippinene 8,4	Vietnam 5,4	
Kristiansund	77,4	Polen 40,5	Norge 22,6	Filippinene 19,9	Litauen 8,6	Brasil 3,7	
Lillehammer	76,9	Polen 36,4	Norge 23,1	Filippinene 7,3	Litauen 6,9	Vietnam 2,2	
Trondheim	76,5	Polen 32,7	Norge 23,5	Filippinene 7,9	Litauen 6,4	Chile 3,3	
Sandefjord	76,3	Polen 26,8	Norge 23,7	Litauen 13,7	Filippinene 7,9	Vietnam 4,9	
Stavanger	75,1	Polen 36,4	Norge 24,9	Filippinene 7,0	Vietnam 5,4	Litauen 2,8	
Hamar	74,9	Polen 34,4	Norge 25,1	Litauen 7,6	Vietnam 7,6	Filippinene 6,2	
Larvik	74,9	Polen 41,8	Norge 25,1	Vietnam 8,0	Filippinene 6,1	Litauen 3,1	
Bodø	73,6	Norge 26,4	Polen 25,8	Filippinene 16,5	Litauen 6,7	Tyskland 2,5	
Lillestrøm	73,3	Polen 31,7	Norge 26,7	Litauen 8,8	Vietnam 8,5	Filippinene 4,8	
Drammen	72,5	Polen 38,6	Norge 27,5	Filippinene 5,0	Chile 4,4	Litauen 4,0	
Bergen	71,8	Polen 30,7	Norge 28,2	Chile 7,8	Filippinene 5,7	Sri Lanka 3,3	
Arendal	71,2	Polen 43,0	Norge 28,8	Filippinene 5,2	Litauen 2,7	Irak 1,9	
Askim	70,3	Polen 34,5	Norge 29,7	Filippinene 7,4	Vietnam 5,9	Litauen 5,7	
Kristiansand	69,3	Polen 30,7	Norge 21,2	Chile 11,2	Vietnam 8,1	Filippinene 6,4	
Porsgrunn	67,8	Norge 32,2	Polen 22,8	Filippinene 7,8	Vietnam 5,2	Chile 4,6	
Moss	67,5	Polen 36,1	Norge 32,5	Vietnam 8,4	Filippinene 4,5	Chile 2,6	
Fredrikstad	67,4	Norge 32,6	Polen 32,2	Filippinene 10,9	Irak 2,7	Vietnam 2,6	
Tønsberg	67,3	Norge 32,7	Polen 30,7	Filippinene 7,5	Vietnam 4,7	Litauen 4,4	
Oslo – St. Hallvard	67,1	Norge 32,9	Polen 25,3	Filippinene 10,0	Vietnam 5,4	Chile 3,5	
Stabekk	66,1	Norge 33,9	Polen 32,6	Filippinene 5,4	Litauen 1,9	Chile 1,9	
Halden	64,8	Norge 35,2	Polen 31,5	Filippinene 4,7	Litauen 3,7	Nederland, Rwanda 2,6	
Oslo – St. Olav	61,7	Norge 38,3	Polen 20,6	Filippinene 6,3	Chile 3,6	Frankrike 3,0	

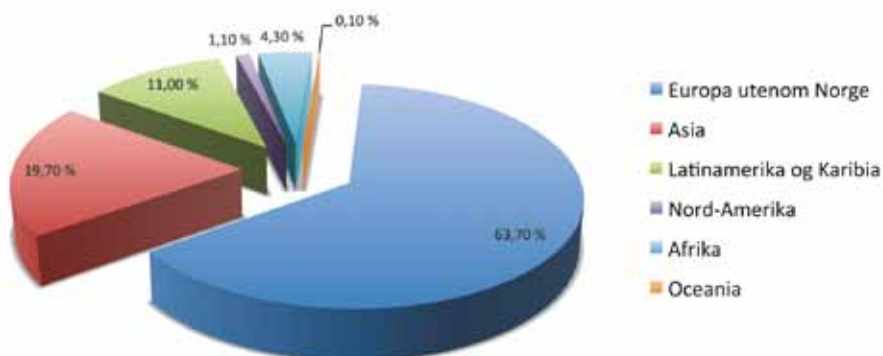
Katolikker 18+ etter fødeland	
Fødeland	Antall
Polen	28218
NORGE	14944
Filippinene	7350
Litauen	4281
Vietnam	3726
Chile	3712
Sri Lanka	1421
Tyskland	1092
Frankrike	1046
Italia	998
Brasil	912
Spania	908
USA	582
Storbritannia	574
Colombia	516
Slovakia	514
Kroatia	500
Ungarn	474
Portugal	471
Eritrea	440
Totalsum	81565

Kommunene med høyest befolkningsandel registrerte katolikker pr 20. desember 2011		
Kommune, fylke	%	
Træna, Nordland	13.88%	
Hitra, Sør-Trøndelag	5.23%	
Verran, Nord-Trøndelag	4.25%	
Moskenes, Nordland	4.21%	
Lørenskog, Akershus	4.01%	
Oslo, Oslo	3.98%	
Gjerdrum, Akershus	3.82%	
Skedsmo, Akershus	3.58%	
Måsøy, Finnmark	3.54%	
Rælingen, Akershus	3.48%	
Finnøy, Rogaland	3.42%	
Sørum, Akershus	3.39%	
Sandøy, Møre og R.	3.35%	
Askim, Østfold	3.34%	
Hasvik, Finnmark	3.22%	
Utsira, Rogaland	3.21%	
Ullensaker, Akershus	3.20%	
Frøya, Sør-Trøndelag	3.04%	
Hyllestad, Sogn og Fj.	3.01%	
Nannestad, Akershus	2.99%	
Nesna, Nordland	2.98%	
Bærum, Akershus	2.94%	
Sykkelvæn, Møre og R.	2.90%	
Bergen, Hordaland	2.89%	
Moss, Østfold	2.83%	

Alle registrerte katolikker etter region (pr. 20.12.11)

De utenlandskfødte katolikker etter region (pr. 20.12.11)

Antall katolikker per menighet

Stift	Menighet	Antall
OSLO	Arendal, St. Franciskus Xaviers	1584
	Askim, St. Maria	1161
	Bergen, St. Paul	11087
	Drammen, St. Laurentius	4212
	Fredrikstad, St. Birgitta	2111
	Halden, St. Peter	429
	Hamar, St. Torfinn	1218
	Haugesund, St. Josef	2099
	Hønefoss, St. Teresia	1229
	Kongsvinger, St. Clara	607
	Kristiansand, St. Ansgar	3075
	Larvik, St. Frans	797
	Lillehammer, Mariakirken	1241
	Lillestrøm, St. Magnus	4839
	Mariakirken, Stabekk	4939
	Moss, St. Mikael	1807
Oslo, St. Hallvard	16098	
Oslo, St. Olav	11442	
Porsgrunn, Vår Frue	2419	
Sandefjord, St. Johannes Døperen	1181	
Stavanger, St. Svithun	7380	
Tønsberg, St. Olav	1851	
Valdres, St. Thomas	180	
Øvre Romerike, St. Gudmund	2529	
Totalt OSLO	85515	
TRONDHEIM	Kristiansund, St. Eystein	768
	Levanger, St. Torfinn	1160
	Molde, St. Sunniva	909
	Trondheim, St. Olav	4446
	Ålesund, Vår Frue	2520
Totalt TRONDHEIM	9803	
TROMSØ	Bodø, St. Eystein	717
	Hammerfest, St. Mikael	912
	Harstad, St. Sunniva	471
	Mosjøen, Den hellige ånd	778
	Narvik, Kristus Konge	289
	Storfjord, Den hellige familie	239
Tromsø, Vår Frue	1276	
Totalt TROMSØ	4682	
Totalsum	100000	

Beregning av det reelle antall katolikker i Norge:

Av fader Claes Tande

Minst 170.000 til 190.000?

Innvandrerbefolkningen i Norge vokser sterkt, og dette fortsetter å få svært tydelige følger for Den katolske kirke. For mange av de nye innvandrerne er fra land som er overveiende katolske.

Statistisk Sentralbyrå fremla i april tallene for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre pr. sist årsskifte, 1. januar 2012. Det var da blitt slik at 13,2 % av folkemengden enten var innvandrere, eller barn av to innvandrere. Fire år før var prosentsatsen 9,7 %.

Ved inngangen til 2012 var det 547.000 innvandrere og 108.000 norskfødte med innvandrerforeldre i Norge. Det bor innvandrere i alle landets kommuner, og størst andel er det i Oslo. Innvandrerne kommer fra 219 land og selvstyrte regioner.

Innvandring fra katolske land siden 2008

Polakkene er den desidert største gruppen av relevans for Den katolske kirke. Det er i tillegg et ukjent antall polakker og litauere som arbeider eller oppholder seg her helt lovlig i Norge, uten å ha blitt tildelt det 11-sifrede personnummeret som er selve inngangsporten til akkurat denne statistikken fra Statistisk sentralbyrå.

Nedenfor er en oppstilling over antall innvandrere fra utvalgte land med overveiende katolsk befolkning. Bortest er en kolonne som viser hvor mange som er registrert i Den katolske kirkers norske registre. Som man ser, er registreringen svært mangelfull – selv om man regner med at en del innvandrere fra overveiende katolske land ikke er katolikker.

Vær oppmerksom på at oversikten ikke medtar land hvorfra det rett nok er kommet svært mange katolikker, men hvor de ikke utgjør det overveiende flertall (f.eks. Rwanda, Sri Lanka, Tsjekkia, Tyskland, USA og Vietnam), heller ikke Colombia, ettersom adoptivbarn utgjør en stor andel tilkommet derfra, eller Kroatia, på grunn av overhyppighet av ikke-katolske flyktninger derfra.

Denne tabellen alene gir ikke nok informasjon til å si hvor mange katolikker som bor i Norge nå. Men hvis vi legger til forsiktige overslag for resten av de av verdens land som er representert i Norge (regnet på lignende vis men med skjønn benyttet «nedover»), og benytter vårt eget registers antall på 28.400 for norskfødte katolikker, kan man likevel gjøre gode beregninger.

Det registrerte antallet kan oppgis til 100.000 pr. 20. desember 2012 (mot 57.506 i september 2008). Men det reelle antallet katolikker som har opphold i landet og har 11-sifret personnum-

mer, kan dreie seg om minst 170.000. Det reelle antallet som er lovlig i landet, er det mye vanskeligere å beregne, men det er nok over 190.000.

En ikke-norsk kirke?

Blir Den katolske kirke i Norge stadig mer en innvandrerkirke, og på en slik måte at den taper det rotnorske? Det kan nok se slik ut. Tallenes tale er at innvandrerinnslaget blir stadig mer dominerende, og blant dem som døpes, får første kommunion og som fermes, er et flertall født i Norge med en eller begge foreldre fra utlandet.

Samtidig har Kirken helt siden den gjenetablerte seg i Norge i 1843, tiltrukket seg norske konvertitter, som er blitt forfedre til et betydelig «kulturnorsk» segment. Dessuten har de tidligere heller lave innvandringstall til Norge ført til en relativt rask «fornorskning» av etterkommerne av tidligere generasjoners katolske innvandringsbølger.

Noen land med overveiende katolsk befolkning	Innvandrere pr 1.1.2008	Innvandrere pr 1.1.2012	Katolsk folkeandel i hjemlandet	Mulig antall katolikker i Norge	Fødselsnummerregistrerte personer i Den katolske kirke i Norges medlemsregister 20.12.2011
Polen	30636	67339	96,1 %	64712	31101
Litauen	4951	22673	78,0%	17684	4402
Filippinene	9671	14903	81,1 %	12086	7698
Chile	5797	6135	74,1 %	4546	3748
Frankrike	2981	4424	75,7 %	3348	1090
Brasil	2081	3201	84,5 %	2704	953
Spania	1789	2977	96,1 %	2860	940
Slovakia	1270	2801	73,6 %	2061	523
Ungarn	1532	2474	59,4 %	1439	497
Italia	1514	2389	95,9 %	2291	1032
Kongo-Kinshasa	1478	1895	52,9 %	1002	256
Portugal	723	1462	88,1 %	1288	484
Østerrike	845	1071	72,7 %	778	185
Peru	807	1023	88,2 %	902	427
Burundi	866	1014	67,3 %	682	220
Belgia	682	925	73,1 %	676	188
Mexico	583	873	91,9 %	802	351
Irland	511	790	84,7 %	669	266
Venezuela	355	736	87,0 %	640	317
Argentina	529	708	92,3 %	653	243
Den dominikanske republikk	461	612	88,2 %	539	245
Angola	284	405	55,6%	225	120
Kapp Verde	373	399	92,6 %	366	218

Velkommen til prestevielse 30. juni

Lørdag 30. juni prestevies fransiskanerbroder **Hallvard Hole** av biskop Bernt Eidsvig. Prestevielsen finner sted i St. Olav domkirke klokken 18.

Søndag 1. juli feirer den nyviede presten sin første hellige messe (primiss) kl. 11.00 i Sta. Teresia kirke på Hønefoss. Alle er hjertelig velkommen.

Vi gratulerer!

St. Olav

Foto: Hanne Simon Mikkelsen OP

Bli med på valfart til Selja Norges eldste pilegrimsmål

I samarbeid med Olsokkommisjonen organiserer St. Paul menighet katolsk messe på Selja i år. Messen blir i St. Albanus-kirken i klosteret på Selja, søndag 8. juli klokken 8.30.

Sogneprest Dom Alois Brodersen i St. Paul menighet blir hovedcelebrant, mens p. Arnfinn Haram O.P. vil holde prekenen. Det blir pilegrimsvandring over øya på vei til messen.

Katolikker oppfordres også til å delta på den lutherske gudstjenesten klokken 11.00. Der skal St. Hallvardsguttene synge og den lutherske Nidaros-biskopen Tor Singaas vil tale.

St. Hallvardsguttene holder konsert i Selje kirke (på fastlandet) klokken 18.00 lørdag 7. juli.

Praktisk informasjon

Avgang med Klosterbåten fra Turistinformasjonen i Selje klokken 7.30 og 7.45 søndag 8. juli. Ved mer enn 60 deltakere blir det en ekstra båtavgang kl. 7.15.

Påmelding til Kari Aasen, kaaasen@online.no så snart som mulig og senest 1. juli.

Alle pilegrimer ordner mat og overnatting selv. På nettsiden www.selje.kommune.no – Opplev Selje», finnes mer informasjon om transport- og overnattingsmulighetene.

Det kommer mer informasjon om Selja-valfarten på www.katolsk.no etter hvert. Følg med!

Pavens bønneintensjoner 2012

Juni

Generell intensjon:

At de troende må gjenkjenne i eukaristien Den oppstandne levende nærvær i sitt daglige liv.

Misjonsintensjon:

At kristne i Europa må gjenoppdage sin sanne identitet og delta med større entusiasme i forkynnelsen av evangeliet.

Juli

Generell intensjon:

At alle må ha jobb under trygge og sikre omstendigheter.

Misjonsintensjon:

At kristne frivillige i misjonsområder må bære vitnesbyrd om Kristi kjærlighet.

August

Generell intensjon:

At fengslede må bli behandlet med rettferdighet og med respekt for sitt menneskeverd.

Misjonsintensjon:

At unge, som er kalt til å følge Kristus, må være villige til å forkynne og bære vitnesbyrd om evangeliet over hele jorden.

September

Generell intensjon:

At politikere alltid må handle med redelighet, integritet og kjærlighet til sannheten.

Misjonsintensjon:

At kristne fellesskap i økende grad må være villige til å sende misjonærer, prester og lekfolk samt materielle ressurser til de fattigste kirkene.

St. Olav på lesebrett og smarttelefoner

Husk at du nå kan lese St. Olav kirkeblad på både Kindle, iPad og ulike smarttelefoner!

På www.katolsk.no/kirkebladet vil du finne to nye formater: mobi (for Kindle) og epub (iPad, ulike lesebrett og smarttelefoner). Disse utgavene er litt kortere enn den trykte. **Nytt: QR-kode for direkte nedlasting** av bladet til nettbrett eller smarttelefoner finner du på baksiden av bladet. Det vil selvsagt fremdeles være mulig å lese bladet i fullversjon (PDF) på nett.

KATOLSK AKADEMI

TEOLOGI • FILOSOFI • KULTUR • SAMFUNN

Innføringskurs i Det annet vatikankonsil Høsten 2012 og våren 2013

Mariagården, Akerveien 16, Oslo

Tid: En torsdag i måneden 18.30 – 20.30

Pave Benedikt XVI har utropt et «Troens år» som åpnes torsdag 11. oktober i hele verden, og også i Oslo. Troens år markerer at det er 50 år siden åpningen av Det annet vatikankonsil og 20 år siden utgivelsen av Den Katolske Kirkes katekisme i 1992.

Katolsk Akademi i Oslo katolske bispedømme arrangerer dette året et innføringskurs i Det annet vatikankonsils dokumenter – hvor lesning av konsildokumentene kan bli både en fornyelse og fordypelse i vårt trosliv.

Program høsten 2012

Torsdag 27. september

Om kirken

Biskop dr. theol. Gerhard Schwenzer SS.CC

Torsdag 25. oktober

Guds Folk

Pater og sogneprest Arne Marco Kirsebom SS.CC

Torsdag 15. november

Konstitutionen om Guds åpenbaring

Master i teologi og doktorgradsstipendiat i teologi Maria Junttila Sammut.

Torsdag 6. desember.

Om Kirkens bønn

Master i kirkehistorie og dr.theol i liturgihistorie Ole-Martin Stamnestrø

Forslag til litteratur:

Det Andet Vatikanconcil. Anskarstiftelsens Forlag, København 1997

John Wilhelm Gran: Det annet vatikankonsil: oppbrudd og fornyelse.

St. Olavs forlag. Oslo 2001

P. Fredrik Hansen. Det andre Vatikanconcil. Serie med artikler fra Broen/St.Olav. Deles ut som samlet hefte.

Studieavgift: kr. 250,- pr. semester.

Påmelding: Akademi@katolsk.no – merkes Vatikanconcilet.

Kursansvarlig: Magister May-Lisbeth Myrhaug. Mobil 951 33 480

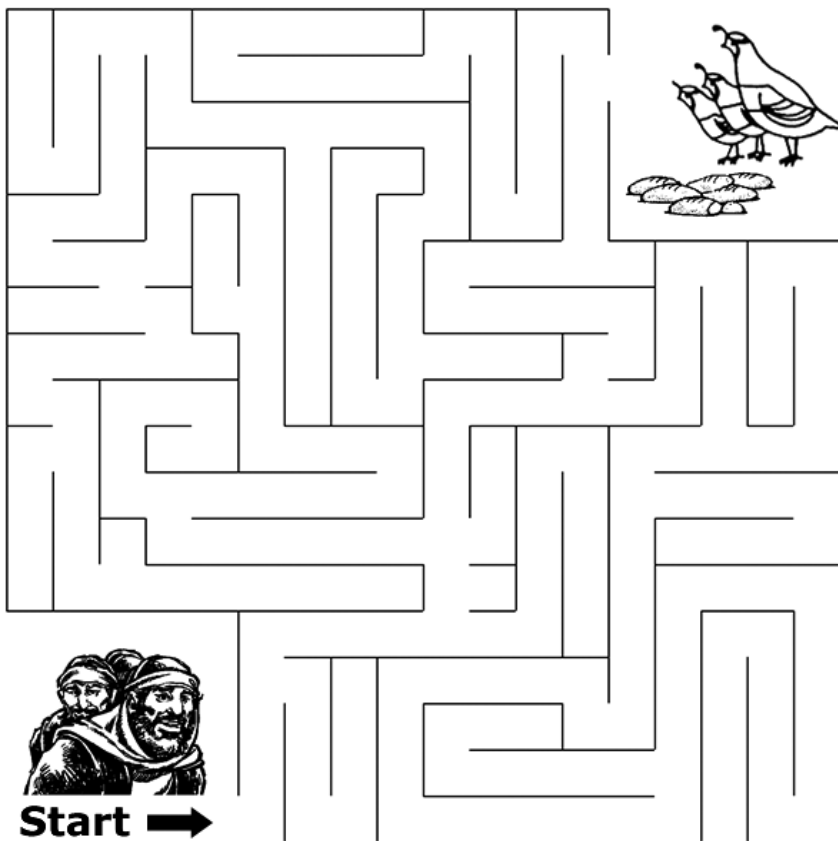
Førstekommunionsquiz for store og små

Fasiten finnes nederst på siden.

- Hvor gammel er man vanligvis når man mottar førstekommunion?
 - 10 år
 - 4 år
 - 8 år
- Hvor lang tid må man gå til undervisning når man forbereder seg til førstekommunion?
 - I minst ett år
 - I tre år
 - I fem år
- Hvilket sakrament er det barn som forbereder seg til førstekommunion, vanligvis mottar ikke lenge før kommunionen?
 - Sykesalvingen
 - Skriftemålet
 - Dåpen
- Hvilken dag feiret Jesus nattverden med sine disipler?
 - På skjærtorsdag
 - På fastelavnssøndag
 - På påskeaften
- Hva betyr det greske uttrykket *eukaristi*?
 - Det motsatte av sakristi, dvs. at hostien befinner seg utenfor sakristiet
 - Takksgivelse
 - Det som er kommet til oss på mystisk vis
- Hva er nattverdssakramentets elementer?
 - Vann, salt og mel
 - Oliveolje, spelt og druer
 - Vin og brød
- Da Jesus tok brødet i sine hender, og hadde takket og velsignet det, sa han:
 - Ta og spis alle av dette, for dette er mitt legeme.
 - Ta og spis alle av dette, som et symbol på et måltid i fellesskap.
 - Ta og spis alle av dette, for det er til minne om vår tid sammen.
- Hva het disippelen som gikk ut under det siste måltidet?
 - Taddeus
 - Judas
 - Karelius
- Hvilken av disse ordrekkene passer best til å beskrive hva kommunien er?
 - Ansvar, søken, opplysning, selvstendighet.
 - Lykkelig, utadvent, rennelse, viten.
 - Offer, gave, kjærlighet, enhet.
- I hvilke deler av verden feirer Kirken nattverden hver søndag hele året?
 - I hele verden.
 - I alle storbykirker i Europa, Asia og Sør-Amerika.
 - I de tradisjonelt katolske områdene rundt Middelhavet.

Finn veien

Da Israelsfolket vandret rundt i ørkenen i 40 år, kunne de ikke dyrke noe mat selv og heller ikke kjøpe seg mat av andre. I begynnelsen av vandringen sultet de, og de klaget. Etter dette sørget Gud for Israelsfolket hver eneste dag av deres vandring. Les om hvordan israelittene fikk brød fra himmelen i 2. Mosebok, kapittel 16,12–25. Hjelp deretter israelittene å finne veien til vaktlene og brødet nedenfor.

Dekorér førstekommunionslys

Når barn går til førstekommunion, bærer de hvite lys. Noen velger da å bruke det samme lyset som de hadde i sin dåp.

Men man kan også bruke et annet hvitt stearinlys, som man enten kjøper ferdig eller støper selv. Dekorér gjerne lyset med symboler på nattverden. Noen symboler som er vanlige å bruke på førstekommunionslyset, er korset, en grønn kvist med blader, kornaks, kalk, hostie, fisk og due. Man kan bruke lysvoks i andre farger, lysdekortusjer eller alminnelige tusjer til å dekorere lyset. På hobbybutikken finnes mye materiell og mange muligheter innenfor lysdekorering. Her ser du et eksempel på hvordan dette kan gjøres på en enkel måte med lysdekortusjer.

Vårens vakreste eventyr

Førstekommunionens symboler

Feiringen av førstekommunionen er i likhet med de fleste andre kirkelige fester, ikledt tradisjoner som forandres lite fra år til år.

Langt de fleste jentene har på seg brudekjolelignende kjoler og guttene dress. Alle bærer tente lys i hendene, og lysene og annet er ofte utsmykket med grønne kvister. Tradisjoner som er bygd opp rundt kirkelige fester, henviser som regel til ulike sider av festens innhold. Det gjør også disse tradisjonene knyttet til førstekommunionen.

Tilbake i Kirkens første århundrer gikk det ikke flere år mellom mottagelsen av dåpen, førstekommunionen og fermingens sakrament. Man ble døpt, fermet og mottok førstekommunion på samme dag – eller natt, for det skjedde helst under påskenatts-vigilien. Fremdeles er det slik hos katolske kristne av ikke-latinsk ritus og blant ortodokse. Der kan man se spedbarna motta kommunien med en skje.

Innvielsessakramenter

Dåp, ferming og førstekommunion er porten inn i Kirken. De kalles innvielsessakramentene, for gjennom dem innvies et menneske sakramentalt til livet i Kristus og til fellesskapet i hans mystiske legeme, Kirken. I den latinske ritus skilte dåp, ferming og førstekommunion lag allerede i middelalderen. Kirken bestemte at den første hellige kommunion først skulle mottas når barnet hadde nådd skjels alder. Det gav førstekommunionen, og senere fermingen, et anstrøk av å være aldersbestemte overgangsriter, *rites de passage*.

Det er her tradisjonene rundt førstekommunionen hjelper oss å se den opprinnelige sammenheng.

Foto: S. Olav menighet Oslo

I tiden etter Trientkonsilet på 1500-tallet ble det fastsatt at førstekommunionen skulle finne sted på hvitesøndag, 2.søndag i påsketiden, eventuelt på en av de andre søndagene i påsketiden eller Kristi himmelfartsdag. Kirken ønsket å holde fast ved førstekommunionens forbindelse med påsken, den tradisjonelle tidspunktet for mottagelsen av innvielsessakramentene.

Tilsvarende er det med førstekommunionens lys. Selv om det er kjøpt et nytt lys for anledningen, så er det dåpslyset det er ment å være. Lyset som ble tent fra det store påskelyset, som et symbol på at Kristi lys er tent og brenner i oss, brenner fremdeles når vi skal motta førstekommunionen. Vi bør også nevne Jesu lignelse om de fem kloke og de fem uforstandige jomfruene, der vi hører om viktigheten av å møte brudgommen med brennende lamper.

Selv om det er kjøpt et nytt lys for anledningen, så er det dåpslyset det er ment å være.

Klær og lys

Denne forbindelsen understrekes ytterligere når jentene som går til førstekommunion, er kledt i hvit kjole. Kjolen knytter forbindelsen med dåpskjolen og får slik frem at førstekommunionen er en fortsettelse av det som skjedde i dåpen. Etter dåpens rensende bad blir man iført den hvite drakt og kan gå inn til *Lammets bryllupsmåltid* (jf. Åp 19,9). Ved førstekommunionen blir det tydelig at dåpskjolen er en brudekjole.

Guttene som skal motta førstekommunion, går også i stasklær, men en dress er ikke så symbolmettet som en brudekjole. Noen steder bøter man på dette ved å feste en kvist med blader på tøyet. Den viser til Jesu lignelse om grenene og vintreet, der han oppfordrer oss til å være levende grener på ham som er treet.

Torvild Oftestad, *Det kateketiske senter*

Bli med på å forandre verden – støtt Caritas Norge som fast giver

Våre Faste Givere er svært viktige for Caritas. De gir oss stabile inntekter, slik at vi lettere kan planlegge og gjennomføre gode, langsiktige utviklingsprosjekter som kommer de fattigste til gode. Du kan også bli en slik viktig støttespiller for vårt arbeid. Rent praktisk gjennomføres Fast Giverordningen ved hjelp av AvtaleGiro. Dette er bankenes tjeneste for automatisk betaling av faste regninger og innbetalinger. AvtaleGiro er enkelt og rimelig – både for deg og for Caritas Norge.

Gå inn på våre nettsider www.caritas.no for å registrere deg, eller kontakt oss på telefon 23 33 43 60 hvis du har spørsmål.

Påmeldingen til WYD er åpnet!

NUKs tur til Verdensungdomsdagene i Rio de Janeiro i 2013 er herved åpnet for din påmelding!

Å dra til Verdensungdomsdagene (WYD) er en helt spesiell pilegrimstur. Siden 1985 har paven invitert unge katolikker fra hele verden til å samles for å feire troen på Gud. Sist gang var vi nærmere to millioner som kom til Madrid. Denne gangen er målet Rio de Janeiro i Brasil. Det er duket for en folkefest uten like, en reise som ingen annen – en tur du aldri vil glemme. Det er sjelden morsommere å være katolikk enn på WYD! Paven skal, Gud skal og Norges Unge Katolikker skal. Blir du med oss?

Praktisk informasjon

Tursjef: Pedro Barrera

Tidsrom: 13. juli – 2. august 2013 (med forebehold om små endringer).

Aldersgrense: Du må være 16 år eller eldre innen 13. juli 2013.

Pris: 17 600 kroner, som betales i fem omganger.

Påmelding: nuk.no

Påmeldingfrist: 15. september 2012.

Spørsmål kan rettes til wyd@nuk.no.

Skolen i mitt hjerte

Det er ikke så lett å tilhøre venstresiden i diskusjonene rundt St. Sunnivas skoles begredelige økonomi. Men det går an. En SV-er kan tro at et menneske har sjel, og en sosialdemokrat kan tro på privat initiativ.

St. Sunniva holder som kjent hus i en bygningsmasse så nedkjørt at Bydelsoverlegen i september 2009 truet med å stenge hele skolen. Det var bra, for det førte til handling, til utbedring og til kjærkommen oppgradering av bygningsmassen – til gagn for hele mennesket.

På St. Sunniva skole er viktigere hvor barna skal med livene sine enn hvor foreldrene kommer fra. Jeg tror ikke barn som har foreldre med innvandrerbakgrunn, stiller svakere enn etnisk norske elever. Barn av ressurssterke foreldre vil gjøre det bra på skolen, uavhengig av migrasjonshistorikk, og St. Sunniva speiler dette faktum.

På St. Sunniva legger ledelsen opp til full elevdeltagelse i nasjonale prøver. Altfor mange skoler er så redde for mediasamfunnets kritiske blikk at de tar ut barna som trekker snittet ned for skolen. Det sier noe om menneskesyn. Men det sier mest om hvordan resultater av nasjonale prøver brukes av nyhetsjournalister og andre meningsskapere til å skape unyanserte og stigmatiserende bilder av skolene.

I elevundersøkelsen fra 2010/11 er det ingen signifikant forskjell mellom St. Sunniva og kommunale osloskoler når det kommer til mobbing. St. Sunniva-elevene trives bedre med lærerne sine enn Oslo-snittet. St. Sunniva-elevene opplever samme mestring som resten av Oslo-elevene. St. Sunniva-elevenes svar forteller om litt høyere motivasjon enn Oslo-snittet. Og St. Sunniva-elevene er signifikant mer fornøyd med faglig veiledning enn Oslo-snittet. Dette siste er viktig – for det handler om både kvalitet og omsorg. Elevene på St. Sunniva blir sett av lærerne sine.

Jeg vil, som Gerhard Helskog i sitt innlegg «Norges beste skole»/St. Olav kirkeblad 1/2012, etterlyse økt samfunnsansvar fra katolikker og andre med samfunnsengasjement, gjennomføringskraft og kjærlighet til St. Sunniva. Oslo Montessori skole nyter godt av sine meseners nestekjærlighet. Jeg lurar på om ikke også St. Paul skole i Bergen drar nytte av det bergenske borgerskapets gunst? Jeg har i hvert fall ikke lest noe urovekkende om St. Pauls økonomi så langt. Uansett: Oslos katolikker og andre med engasjement for St. Sunniva, bør begynne å vise ikke bare religiøst, men økonomisk omsorg, og det haster.

Uavhengig av den litt gammeldagse høyre-venstreaksen som utgangspunkt for diskusjoner rundt St. Sunniva, ser det ikke ut til at de som bestemmer, har tenkt å gjøre mer for St. Sunniva enn rentekompensasjonen på lånet vi alle kjenner til. Det bør alle samfunnsengasjerte mennesker med hjerte for St. Sunnivas framtid, ta inn over seg og handle etter. Privat initiativ støttes.

Ingvill Marie Nyborg, forelder for barn på St. Sunniva

Rettspsykiatrisk sakkyndige

Til tross for at det motsatte bedyres, har de to rettspsykiatriske erklæringer med motsatt konklusjon om Anders Behring Breiviks tilregnelighet bragt rettspsykiatrien (og for så vidt også alle andre sakkyndige innen rettsvesenet) inn i en dyp krise. Det motsatte ville vært skandaløst.

En krise er ingen ulykke, men innebærer muligheter. Først og fremst er det de sakkyndiges autoritet til å konkludere som er alvorlig svekket. Godt er det. Derved blir oppdraget å levere argumenter som kan hjelpe dommerne til å konkludere, det helt vesentlige. Det er de sakkyndiges oppgave i ethvert rettssystem. De skal være dommers øyne og ører, men ikke overta hjernens funksjon.

Også den kanoniske rett opererer med sakkyndige. Om det fungerer bedre enn i det verdslige system, skal være

usagt. Men den kanoniske prosessrett inneholder i hvert fall noen føringer som burde være nyttige i ethvert rettssystem.

Antall sakkyndige på et område er ikke regulert. Men det finnes klare regler dersom flere finnes: «Hver av de sakkyndige må utarbeide en selvstendig betenkning i forhold til de øvrige medmindre dommeren har befalt at det skal utarbeides én betenkning for å underskrives av de enkelte; dersom det skjer, skal meningsforskjellene dersom slike finnes, med aktpågivenhet innføres.» (CIC, kan. 1578, § 1)

Dernest er det deres begrunnelse som er avgjørende: «De sakkyndige skal tydelig angi ved hvilke dokumenter eller på andre egnede måter de er underrettet om personenes, tingenes eller stedenes identitet, ad hvilken vei eller på hvilken måte de har gått frem under utførelsen av oppdraget som de har fått mandat til, og viktigst av alt ved hvilke argumenter de støtter sine konklusjoner.» (§ 2)

Også for dommeren er det argumentene som betyr noe: «Når han gir den avgjørende begrunnelse, skal han uttrykke ved hvilke argumenter han har blitt beveget til å godta eller forkaste de sakkyndiges konklusjoner.» (Kan. 1579, § 2)

Det fremheves flere ganger – hva alle i teorien sikkert er enige om – at det er dommeren og ikke de sakkyndige som er en saks «herre»: «Under hensyntagen til det som av de stridende eventuelt fremføres, må dommeren ved sitt dekret fastlegge de enkelte punkter vedrørende det som bstanden fra en sakkyndig skal dreie seg om.» (Kan. 1577, § 1) «Dommeren må ikke bare overveie de sakkyndiges konklusjoner – selv ikke ved enighet –, men også ha sin oppmerksomhet på sakens øvrige omstendigheter.» (Kan. 1579, § 1)

Media og andre har i Brevik-saken fremtvunget en fornuftig plassering av de rettspsykiatriske sakkyndige i straffeprosessen. Oslo tingrett har ved oppnevningen av nye sakkyndige – tross hovedpartenes motstand – fulgt opp dette press. Det er et varig og positivt bidrag til norsk rettspleie, så langt Brevik-sakens mest positive resultat!

Msr. Torbjørn Olsen, Tromsø

Foto: St. Olav

Søndag den 11. mars 2012 feiret St. Josephsøstrene på Grefsen sr. **Ruth Bagus**, som etter ti år gikk av som forstanderinne for St. Josephsøstrenes Hjem. «Sr. Ruth hadde en krevende oppgave som hun har fullført med en helhjertet innsats. Med sitt positive og glade sinn var hun en god støtte, oppmuntring og inspirasjon for søstrene,» sier søstrene på sitt nettsted. Oppgaven som forstanderinne ble fordelt til et team, og sr. **Agathe Liebrand** ble utnevnt som koordinator.

www.stjoseph.no/St. Olav

Tautra Mariakloster ble søndag 25. mars hevet fra enkelt priorat til hovedpriorat, etter godkjenning fra ordenens generalkapittel i september i fjor. Et kloster må ha åtte søstre som har avlagt løfter for å kunne bli hovedpriorat, og man kan si det er et skritt på vei mot abbedi, da det må være 12 søstre med høytidelige løfter. Tautra ble selvstendig kloster samme dato i 2006, men da det var enkelt priorat hadde moderklosteret fremdeles et ansvar for å støtte dem økonomisk og med personell. Når klosteret nå er blitt hovedpriorat, har moderklosteret ikke lenger plikt til å gi slik støtte.

Foto: Tautra Mariakloster

Neste dag, på høytiden for Herrens bebudelse, ble sr. **Gil Krist Lavigne** valgt til ny priorinne for Tautra Mariakloster, etter sr. **Rosemary Durcan**, som har ledet klosteret siden grunnleggelsen for 13 år siden.

Sr. Rosemary har nå reist til USA for et sabbatsår og kommer tilbake i mars 2013. Sr. Gil Krist var novisemesterin-

ne i klosteret da hun ble valgt, og har ledet såpeavdelingen helt fra klosterets begynnelse. Hun har i mange år vært engasjert i dialog mellom ulike religioner.

Melding fra Tautra Mariakloster/St. Olav

Sr. **Maria Le Thi Ngoc Dung**, som var med i gruppen som grunnla kommuniteten av hellige kors-søstre (av Nha Trang) i Bergen i fjor, vendte den 17. mars tilbake til Vietnam. Søstrenes kommunitet på Marias Minde i Bergen består dermed av fem medlemmer. De har også en kommunitet på Hønefoss.

St. Olav

Foto: St. Olav

St. Josephsøstrene hadde sitt provinskapittel den 2.–4. april 2012. Den 3. april ble søster **Marit Brinkmann** valgt til provinsforstanderinne for fire år. For samme funksjonstid ble følgende rådsøstre valgt: sr. **Anette Moltubakk**, sr. **Hedwig-Marie Hergenahn** og sr. **Valborg Osterhus**. Det nyvalgte lederteam overtar ledelsen av provinsen lørdag den 14. juli 2012. Sr. **Sally Hodgdon**, generalpriorinnen fra Roma, var også til stede på kapitlet. Bildet viser generalpriorinnen sammen med det nyvalgte lederteamet, fra høyre til venstre: sr. Gunhild, sr. Valborg, sr. Hedwig-Marie, sr. Sally, sr. Anette og sr. Marit.

www.stjoseph.no/St. Olav

Picuspaterens tyske provins holdt sitt provinskapittel 9.–12. april. Under kapitlet, som finner sted hvert tredje år, ble p. **Heinz-Josef Catrein SS.CC.** gjenvalgt som provinsial. P. Catrein virket i Norge fra 1986 til han ble valgt til provinsial i 2009, sist i St. Ansgar menighet i Kristiansand.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo), 26. april 2012

Sr. **Zenaida Nacpil OP** er blitt valgt til provinsial, «mission chapter prioress», for Dominican Sisters of Our Lady of Remedies på Filippinene. Søstrenes kapittel ble holdt i den stille uke. De filippinske søstrene fusjonerte i november 2011 med den amerikanske kongregasjonen, Dominican Sisters of the Most Holy Rosary, Adrian. Den tidligere kongregasjonen på Filippinene er nå en provins, «mission chapter», i Adrian-kongregasjonen. Valget av sr. Zenaida vil få konsekvenser for søstrenes fellesskap i Bodø, selv om sr. Zenaida fortsatt vil holde kontakten med Bodø og Norge. Hvem som blir hennes etterfølger(e) der, er ennå ikke klart, men det arbeides med å få oppholdstillatelse for nye søstre. Også sr. **Romina C. Bautista**, som har tilhørt kommuniteten siden i fjor sommer, er blitt overført til en annen kommunitet og forlot Bodø i forkant av kapitlet.

www.klosterliv.no/St. Olav

Foto: Privat

Den 18. april ansatte skolestyret ved St. Franciskus skole i Arendal **Geir Nyborg** som rektor. Han er født 1968, utdannet på Blindern med hovedtyngde i fa-

gene, historie, sosiologi og idéhistorie. Han arbeider for tiden på en mastergradsoppgave i ledelse og har tidligere erfaring fra osloskolen, blant annet fem år som sosiallærer. Han flyttet til Sørlandet i 2004 og har siden vært tilsett ved St. Franciskus skole som lærer og avdelingsleder. De siste halvannet årene har han fungert som konstituert rektor ved skolen.

Melding fra St. Franciskus skole/St. Olav

Foto: Focolare

Det har vært en utskiftning i Focolare-fellesskapet i Oslo. **Katarina Miksits** har forlatt Norge for å bosette seg i Focolare-

fellesskapet i Stockholm. Hennes nye adresse er Östrandsvägen 35, 12243 Enskede, Sverige. Ny kontaktperson i Focolare Oslo, kvinnelig gren, er

Letizia (Ines) Prosperi. Letizia er fra Italia. Hun var med på oppstarten av Focolare i Norge i 1986 og er nå kommet tilbake.

Melding fra Focolare/St. Olav

Den 2. april begynte **Aina Østreng** (27) som ny programkoordinator for Afrika i Caritas Norge. Hun kommer fra et vikariat i Oslo kommune som prosjektkoordinator i groruddalssatsingen og har tidligere jobbet i Norsk Folkehjelp og på ambassaden i Bangladesh. Aina har en bachelorgrad i utviklingsstudier og en mastergrad i freds- og konfliktstudier fra Universitetet og Oslo og har vært utvekslingsstudent i Québec, Canada og den franske øya La Réunion utenfor Madagaskar. I tillegg er hun aktiv i flere organisasjoner i Norge, blant annet Fellesrådet for Afrika.

Melding fra Caritas Norge

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender*

6/6	På Menighetsfakultetet
9/6	Ferming, Lillestrøm
10/6	Ferming og visitas, Kongsvinger
17/6	Ferming, Hamar
28/6	Klosterneburg
30/6	Prestevielse Hallvard Thomas Hole OFM, St. Olav, Oslo
28–30/7	Olsok, Trondheim
20/8	Bergen, åpning St. Paul gymnas
22/8	Presterådet, OKB
25/8	Investiturmesse, St. Olav domkirke
5/9	Konsultorkollegiet
8/9	Ferming, Kristiansand
9/9	Ferming, Arendal

*Å jour per 8/5

Fra biskop Berislav Grgic' kalender*

5/6	Møte i finansrådet
9/6	Ferming i Hamburg (kroatisk katolsk misjon)
17/6	Ferming på Storfjord
23/6	Ferming for kroater i Calgary (Canada)
24/6	30-årsjubileum og ferming for kroater i Edmonton (Canada)
8/7	Vadsø
21/7	Ramsdorf (Tyskland)
27–29/7	Olsok, Trondheim
27–31/8	Storfjord: Årlig presteretrett og -møte
4–7/9	Polen: erkebispedømme Białystok

*Å jour per 7/5

Bergen: Tilsetninger St. Paul gymnas

Styret ved St. Paul skole har i møte 27. mars 2012 tilsatt ledelse og lærere for det nye gymnaset fra august 2012.

Petter Gjessing (f. 1972) er tilsatt som avdelingsleder for St. Paul gymnas. Han er utdannet Cand. Polit. med historie hovedfag fra UiB og kommer fra stilling som inspektør ved grunnskoleavdelingen.

Dag Olav Larsen (f. 1957) er tilsatt som rådgiver og lærer i geografi, kristendom og kroppssøving ved St. Paul gymnas. Han er utdannet Cand. Polit. med geografi hovedfag fra UiB og kommer fra stilling som lærer ved St. Paul grunnskole.

Dom Lukas Lorf-Wollesen (f. 1968) er tilsatt som skoleprest og lærer i tysk og kristendom ved St. Paul gymnas. Han er utdannet Cand. Theol. fra Maryvale institute i Birmingham og bachelor i tysk fra UiB og kommer fra stillinger som skoleprest og lærer ved grunnskolen samt kapellan i St. Paul menighet. Dette er stillinger han i noen grad vil fortsette i også neste skoleår. Han tar praktisk-pedagogisk utdanning fra høsten 2012.

Arne Kleppestrand (f. 1969) er tilsatt som lærer i matematikk og naturfag ved St. Paul gymnas. Han er utdannet Cand. Scient. med hovedfag i matematikk fra UiB. Kleppestrand kommer fra tilsvarende stilling ved Fyllingsdalen videregående skole.

Lene Dåvøy (f. 1971) er tilsatt som lærer i norsk og engelsk ved St. Paul gymnas. Hun er utdannet Cand. Philol. med hovedfag i latin fra UiB. Dåvøy kommer fra en stilling som høyskolelektor i latin ved UiB.

Jon Anders Hovland (f. 1972) er tilsatt som lærer i engelsk og samfunnsfag ved St. Paul gymnas. Han er utdannet Cand.

Philol. med hovedfag i norsk fra UiB. Hovland kommer fra en stilling som lærer ved Nygård skole, hvor han i skoleåret 2012/2013 vil fortsette i en mindre post.

Inge Risheim (f. 1961) er tilsatt som lærer i matematikk ved St. Paul gymnas. Han er utdannet Cand. Scient. fra UiB. Risheim kommer fra St. Paul skole og arbeider også ved grunnskoleavdelingen.

Sébastien Liataud (f. 1974) er tilsatt som lærer i fransk ved St. Paul gymnas. Han er utdannet med en master fra Universitetene i Paris og Marseilles. Liataud kommer fra St. Paul skole og arbeider også ved grunnskoleavdelingen i tillegg til å være lærebokforfatter og undervisning ved UiB.

Elena Pergheim (f. 1979) er tilsatt som lærer i italiensk ved St. Paul gymnas. Hun har en bachelorutdanning fra Italia og Høyskolen i Bergen. Pergheim kommer fra St. Paul skole og arbeider også ved grunnskoleavdelingen.

Romina Salazar (f. 1980) er tilsatt som lærer i spansk ved St. Paul gymnas. Hun har en bachelorutdanning fra UiB og Høyskolen i Bergen. Salazar kommer fra St. Paul skole og arbeider også ved grunnskoleavdelingen.

Syv av de ti som blir ansatt ved St. Paul gymnas, tilhører St. Paul menighet. Alle lærerne har godkjent pedagogisk utdanning.

Gjermund Høgh

UTNEVELSER (OKB)

Pastor **Carlo Le Hong Phuc** er av biskop Bernt Eidsvig av Oslo innvilget studiepermisjon for to år, fra og med den 1. august i år. Pater **Bharath Villavarayan** er av biskop Eidsvig konstituert i stillingen som rektor for St. Eystein presteseminar fra og med samme dato og frem til den 1. august 2014.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo), 16. mars 2012

Da p. Rolf Bowitz, sogneprest i St. Svit-hun menighet i Stavanger, for tiden er syk, har biskop Bernt Eidsvig av Oslo den 16. mars utnevnt p. **Clement Inpnanathan Amirthanathan** (p. «Inpa») til sognadministrator i menigheten fra utnevnelssdato til 1. august 2012. P. Inpa har vært kapellan i menigheten siden 1. august i fjor.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo), 20. mars 2012

Den 26. mars har biskop Bernt Eidsvig gjenutnevnt **Cordula Kilfitt Norheim** til ekstraordinær kommunionsutdelere ved St. Sunniva skole i Oslo. Utnevelsen gjelder for tre år fra utnevnelssdatoen. Samme dato har biskop Eidsvig utnevnt **Christiane Fürst, Kirsten Guldhaug, Karin Macé og Camilla Marie Miller** til ekstraordinære kommunionsutdelere ved skolen. Utnevelsen gjelder for tre år utnevnelssdatoen.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo), 2. mai 2012

Biskop Bernt Eidsvig har utnevnt **Torill Miriam Larsen** til ekstraordinær kommunionsutdelere i St. Peter menighet i Halden for en periode på tre år fra 21. mars 2012. Fra samme dato er **Gro Wølneberg Bell** gjenutnevnt som ekstraordinær kommunionsutdelere i samme menighet for tre år.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 28. mars 2012

UTNEVELSER (TRONDHEIM)

Den 26. april 2012 har biskop Bernt Eidsvig, apostolisk administrator av Trondheim, gjenutnevnt **Anne Skjoldstad** til kirkelig assistent og ekstraordinær kommunionsutdelere i Vår Frue menighet i Ålesund. Samme dato har biskop Eidsvig utnevnt **Konrad Aleksander Spica** til kirkelig assistent og ekstraordinær kommunionsutdelere i menigheten. Begge utnevelsene gjelder frem til 3. april 2015.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo), 3. mai 2012

– Kirkens fremtid er avhengig av hvert enkelt menneske

Av Karol Michalczuk og Heidi H. Øyma

Pater Gerard Filak, en av våre lengst-arbeidende polske prester, er i ferd med å avslutte sin tjeneste i Norge etter mange år med pastoralt arbeid i Oslo katolske bispedømme. «St. Olav» og «Informator Katolicki» tok sammen turen til Lillestrøm for å intervju ham. Vi var mest nysgjerrige på hvordan det hele begynte.

Det viser seg at hans første møte med Norge fant sted sommeren 1985.

– Vi kom hit med bil på ferie, tre stykker. Vi ankom etter en invitasjon fra Gerhard Schwenzer, biskop av Oslo. Det var meg, picpuspater Stanisław Papciak og en prest fra bispedømmet Olsztyn. Biskop Gerhard, som også er picpuspater, var godt kjent med provinsialen for vår polske provins og spurte ham om han kunne sende noen prester til arbeidet her i Norge. Provinsialen visste at jeg hadde lyst til å være med på et misjonsprosjekt i utlandet. Jeg kunne ikke dra til Afrika, på grunn av det rådende klimaet og for høy temperatur. Etter å ha snakket med min superior, kontaktet jeg biskop Schwenzer per brev. Jeg fikk svar med en invitasjon til å tilbringe en ferie i Norge.

– Vi bodde på Majorstua. Sr. Liv Due Robak fra Katarinahjemmet, som da var biskopens sekretær, tok imot oss. Under ferien besøkte vi bl.a. Trondheim, Levanger, Stiklestad, Ålesund, Molde og Kristiansund. Ferieturen ga oss mulighet til å bli litt kjent med Norge, se hvordan prestene arbeidet i dette landet og hvordan situasjon var i Den katolske kirken her.

– Etter en sommer i Polen startet forberedelsene til avreise. For at vi skulle kunne dra til utlandet, måtte det være tre villige medbrødre klare til turen – det var en regel gitt av ordenens superior. I begynnelsen var det ingen frivillige som ville dra så langt som til Norge. Jeg og p. Stanisław ventet på at

Den gang, da... Fra pavebesøket i 1989. Biskop Schwenzer, pavens vert, skimtes i bakgrunnen.

p. Janusz Fura skulle bli presteviet, før vi kunne dra.

Men så kom dere ...

– Vi ankom Oslo i 1986 med en Opel Ascona, som biskop Schwenzer hadde gitt oss for turen. Det var akkurat Herrens Åpenbaring. Til Norge kom «de tre vise men» fra øst. Vi kom i tre størrelser: liten, medium og stor – tynn, tykkere og tykkest!

P. Gerard ler. Han var da 45 år, p. Stanisław 36 og p. Janusz 28.

– Vi skulle være i Trondheim stift i begynnelsen. Der jobbet også våre medbrødre fra kongregasjonens tyske provins. Men det største pastorale behovet var jo i OKB, så vi flyttet dit. Min leilighet var i fjerde etasje i Akersveien 5, hvor St. Olavs redaksjon er nå.

Det var en del polakker her da dere kom?

– Vi kom til Norge fordi dette var et kall fra Kirken og vår kongregasjon. Det var stort behov for polsktalende prester i Norge. Her bodde det mange polakker som utvandret før andre verdenskrig, samt politiske flyktninger fra Solidarność-tiden og unntakstilstanden.

– Jeg var redd for å begynne selvstendig arbeid i menigheten på grunn av språket, som ikke var lett til å lære. Det er en

ting å si «hei», «god morgen» eller «ha det bra», og noe annet å jobbe i en menighet. Men biskopen forsikret meg om at i begynnelsen skulle jeg bare jobbe med polakkene. P. Stanislaw reiste på norskkurs til Molde, hvor p. Athanasius Kulbach – en av våre medbrødre fra den tyske provins – jobbet; p. Janusz begynte å lære norsk i Trondheim.

– Med hjelp fra biskopen lærte jeg i løpet av de første dagene i Oslo det jeg trengte for å kunne feire messen på norsk i kirken. I begynnelsen var det messe kun for St. Josephsøstrene av Chambéry i kapellet på St. Sunniva skole. Søstrene hjalp meg også med norsken.

Det ble mye reising?

– På slutten av 80-tallet var den eneste messen på polsk i St. Olav kirke i Oslo på søndag kl. 8.00. Det hendte ofte at jeg etter endt messe i Oslo reiste til flyplassen på Fornebu og fløy til Bergen for neste søndagsmesse. Daværende sogneprest i St. Paul menighet i Bergen er nåværende biskop av Oslo, Bernt Eidsvig. Derfra bar det videre til Trondheim, og kveldsmesse på norsk – og så en messe på polsk til slutt. Senere, når antall polakker vokste og det ble større pastorale behov, begynte vi å feire messene i mindre kapeller på forskjellige steder.

I juni 1989 kom pave Johannes Paul II til Norge. Det var det første pavebesøk i et land med lutherske folkekirker. Han besøkte Oslo, Trondheim og Tromsø.

Du opplevde pavebesøket på nært hold?

– Av sikkerhetshensyn måtte alle forlate bispedømmets bygning under pavens besøk. Kun biskop Gerhard og jeg fikk lov til å være der sammen med paven. I Dagsrevyen på NRK1 ble det sagt at paven møtte kun én polsk prest i Norge, og det var meg. Vår habit er hvit, akkurat som pavens. Så da jeg gikk ut på balkongen i bispedømmet, visste ikke politiet som vokter bygningen, med en gang hvem som kom ut. Jeg skapte en del hodebry for dem!

– Etter pavens besøk begynte endringer i Kirkens liv i Norge. Det medførte en rekke konversjoner til Den katolske kirke. Trosvitnesbyrdet og eksempelet fra katolikker fra ulike land innebar at mange mennesker ble overbevist om den katolske tro. Den katolske kirken i

Norge består av mange nasjonaliteter. Disse bør man ikke separere, men slå sammen. Alle har rett til å be på sitt eget språk. Etter pavebesøket utnevnte biskopen ansvarlige prester for innvandrergruppene i OKB. Deres oppgave var å koordinere og ta ansvar for den åndelige velferd for alle katolikker som tilhører Kirken, uavhengig av hvilket land de kommer fra.

Frihet til å reise er en av de viktigste fordelene polakker utpeker når de blir spurt om hva som har endret seg til det bedre i de siste 20 årene. Ikke så rart, siden det å reise i kommunisttidens Polen var svært vanskelig, særlig å reise til Vesten

Opplevde du noen vanskeligheter fra kommunistene?

– Jeg er en gammel rev, mot meg kunne ikke kommunistene vinne. De ville ha meg til å jobbe sammen med dem og tipse dem om polakkene som bodde i Norge. Jeg samarbeidet ikke med sikkerhetspolitiet under den kommunistiske tiden. Jeg husker jeg en gang hadde problemer med å reise tilbake til Norge fra ferie i Polen. Etter ankomst til Polen, i henhold til gjeldende regelverk på den tiden, måtte alle levere passet sitt til innenriksdepartement. Passet var eid av staten, ikke borgeren. Etter endt ferie måtte man fylle ut et spesielt spørreskjema – en søknad og gå til passkontoret i den lokale militiskommandoen (Milicja Obywatelska, nasjonalt politiet under kommunismen – red. anm.). Hele prosessen med passet tok veldig lang tid, og jeg måtte bli i Polen i flere måneder. Det hjalp ikke med intervensjon fra den norske biskopen. Da jeg endelig ble tilkalt til passmottaket, takket jeg dem for den tjenesten de hadde gjort for meg – fem ekstra feriemåneder med lønn, tilbrakt hjemme med familien!

Vi har snakket mye om den første tiden. Hvordan har de siste årene vært?

– Etter at jeg ble pensjonist i 2007, kom jeg til Lillestrøm. Her er jeg ansvarlig for den polske sjelesorgen i St. Magnus menighet. Hver søndag og første fredag i måneden feirer vi messe på polsk her i kirken kl. 18.00.

– Det svært store oppmøtet på messene beviser at tradisjon og katolsk tro fortsatt lever sterkt blant mine landsmenn i

Og i dag: P. Filak foran mariastatuen i haven bak St. Magnus kirke.

utlandet. Det er vår plikt å gi et god vitnesbyrd. Kirkens fremtid er avhengig av hvert enkelt menneske. Vi bør passe på de gamle tradisjonene vi har, dyrke dem og se til at det ikke er protestantisme i Den katolske kirke.

Og til slutt ... Alle har noen viktige verdier i livet sitt. Kan du nevne de tre viktigste ting du kommer til å huske fra tjenesten i Norge?

– Alt er viktig, det er ikke sånn at noe er mer eller mindre viktig. Men hvis jeg må nevne det jeg kommer til å huske, da blir det: liv, arbeid og trofasthet mot Gud. Og jeg takker Gud i dag for den tro jeg fikk fra min mor og min familie.

Vi sier hjertelig takk til p. Gerhard Filak for hans arbeid og engasjement for Kirken i Norge og for alt han har betydd. Vi er sikre på at det arbeidet han begynte for 26 år siden, vil bli videreført av hans medbrødre.

Pater Gerard Filak SS.CC., født 28. april 1940 i Tychy i Schlesien. Avla evige løfter hos picpuspatrenes polske provins i Polanica Zdrój 10. september 1972. Presteviet i juni 1975 i Wrocław. Ankom Norge 5. januar 1986. Har bodd mesteparten av tiden i Oslo, på Lillestrøm siden 2007.

Takkesongen frå Iona

Eg har nyleg kome att frå eit retrettprega studieopphald på øya Iona nordvest for Glasgow, Skottland. Under opphaldet på Iona har eg arbeidd med ei masteroppgåve som skal handle om liturgi. Dess meir eg les, dess større vert oppgåva, sjølv ordet «liturgi» famnar stadig vidare, og det kjennest ut som om eg sjølv vert mindre og mindre.

Men medan eg er her på Iona, sig det innover meg ein fred, det er mest som det ligg i jordsmonnet og i landskapet på denne staden. Ja, kanskje er det nettopp øya Iona som kan gje meg nykelen til ei fordjupa forståing av temaet eg søker innsikt i. Lat oss legge turen utover mot ytterkanten av dei skotske øyane, og inn i dei heilage mysteria som Gud sjølv har lagt ned i sitt skaparverk.

Skaparfred. Eg ferdast saman med ein medbror frå Glasgow. Det tek tid å kome ut til Iona, ein ferdast med lokal-tog, ferge, buss og båt, og når me endeleg kjem fram, er eg allreie prega av eit meir langsamt tempo. Kroppen har falle litt meir til ro, sansane opnar seg. Me feirar messe i kapellet til det katolske retretthuset medan ettermiddagsljuset fell over grøne jorder, lyngkledd fjellknauser, kvite hus og blått hav og blå himmel. Her møtest grunnelementa i tilveret: sol, himmel, hav og land. Her går kyr på beite, sauene spreier seg utover landskapet og fyller alt med stille fred, medan små lam hoppar med leikne sprett, yre og lukkelege.

Det bur 150 innbyggjarar på Iona, men i løpet av året kjem det 150.000 gjester til øya. Det ser ut til at alle ynskjer eit møte med denne staden som tok i mot den heilage Kolumba ein gong på 500-talet. Rundt det gamle benediktinarklosteret står tre vakre steinkrossar framleis att og vitnar om øya si historie. Ein gong fanst det over tusen av dei på øya. Eg står og ser

utover det heile, og eg kjenner meg eit med vår Skapar som sjølv sto slik ein gong og såg på skaparverket – *Og Gud såg at det var godt.*

Homo adorans. Det kviler ein signa fred over Iona. Å kome hit er som å kome eit steg nærare det me djupast sett er i oss sjølv; ikkje berre «*homo sapiens*» – det tenkjande menneske, ei heller «*homo faber*» – det skapande menneske. Nei, me vert leia nærare vårt eigentlige vesen: «*homo adorans*», det tilbedande menneske. Me er skapte for å love og prise Gud, takke for dei gode gåver me får, for jorda som ber oss, og for himmelen som speglar Guds velde. Og me er kalla til å leve i einskap med vår Skapar, og finne oss sjølv i einskap med Gud og verda.

Det lovprisande og tilbedande menneske står som eit bindeledd mellom himmel og jord, og vår takkesong, vår *eukaristi*, stig til vår Herre som skulle me alle vere prestar. Denne takkesongen er den evige liturgien som me var meint til å leve ut.

Slik er liturgien sjølv grunnsteinen i menneskets tilvere, og «liturgi» betyr då også «folkets arbeid». Men korleis skal me fattige menneske, farga av synd og manglande kjærleik, korleis skal me prise Gud på ein fullkomen måte? Eukaristien, den fullkomne takkesongen, spring ut av det fullkomne mennesket, det er Jesus Kristus. I Kristus vert me alle eit med Kristi lovsong, og i Sonen vert me alle ført inn i den nye skapnaden. Himmelen portar står opne. Me er frie til å gå inn.

Klosterlivet uttrykker på ein særskild måte den kristne eukaristi, og den gudvendte fellesskapen (uttrykt både i feststemt høgtid og i morgongretten kvardag!) står som eit teikn på den nye røyndomen gjeven oss ved Kristi frelse. Men dette gjeld ikkje berre klosterlivet;

heile det truande folk står under det grunnleggande kristne kall, nemleg å realisere Guds rike som allereie omslutar oss.

På Iona kan ein kjenne dette suset av einskap, der skapningen og forløyisinga ved Kristus møtest. Den fordreia skilnaden mellom «verdsleg» og «åndeleg» falmar, og verda står fram som det ho er meint å vere – ein heilskap som fyllest av samstemt takkesong. Eukaristien i den daglege messefeiringa møter havets dønningar, himmelen, trea og blomane, og dei leikne lamma på engene.

Me treng å ta med oss dette perspektivet inn i vår eigen kvardag, og stadig på nytt opne oss for dette underfulle me har del i. Me treng det for vår eigen skuld, for Guds skuld, og for heile verda si skuld, fylt som ho er av sjeler som lengtar etter å sjå teikna etter Guds nærver på jord ...

Me som har fått del i Kristus, lat oss føre liturgien ut i heile vår eksistens, og lat oss opne oss for takkesongen som stig frå skaparverket. Lat oss sjå Guds rike i brunostskiva, i mjølkeglaset og i andletet til dei me møter. For Guds rike er kome nær.

ST. OLAV

Vi takker!

Per 11. mai er det kommet inn kroner 193.586 i gaver til St. Olav i 2012. Takk til alle våre givere!

